

Samu'il «2»

Saul wə Yonatan üçün həsrət qekix

¹ Saul ölgəndin keyin, Dawut Amaləklərnı kiroşın kılıp yenip kəlgəndə, u Ziklagda ikki kün turdi.

■ ² Üqinqi küni xundak boldiki, mana Saulning ləxkərgahidin kiyimi yirtik wə bexioğa topaqang qaçqan bir adəm kəldi. U Dawutning kəxioğa kəlgəndə, yərgə yikilip bax urdi.

³ Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning ləxkərgahidin kəqip kəldim — dedi.

⁴ Dawut uningdin: İx kəndak boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin kaçti, həlktin bək jik kixi sokuxta əldi. Saul bilən oqlı Yonatanmu əldi, — dedi.

⁵ Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oqlı Yonatanning əlginini kəndak bilding? — dəp soridi.

⁶ Uningoğa həwər bərgən yigit: Mən tasadipiy Gilboa teoşioğa qikkənidim, mana Saul nəyzigə yəlinip turuptu; jəng hərwiliri wə atliklar uningoğa hujum kılıp uni koşlawatatti. ⁷ U kəynigə qarap meni kərüp qaçirdi. Mən «Mana mən», dedim.

⁸ U: Əzüng kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim.

9 U yənə mangu: Üstümdə turup meni ɵltürüwətkin; gərçə jenim məndə bolsimu, mən bək azaplinip ketiwatimən — dedi. □

10 Xunga mən uning üstidə turup, uni ɵltürdüm, qünki, u xu həlda yikilsila, tirik qalmaydioanlığını biləttim. Andin bexidiki tajni wə bilikidiki biləzükni elip muxu yərgə ɵojamoqa elip kəldim, — dedi.□

11 Xuan Dawut öz kiyimlirini yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boləan barlıq adəmlərmu həm xundak kildi. ■ 12 Ular Saul bilən oqli Yonatan üqün, Pərwərdigarning həlki üqün, xundakla Israilning jəməti üqün matəm tutup ah-zar kətürüp kəqkiqə roza tutti; qünki ular kiliq astida yikilip qaza kiləanidi.

13 Dawut uning əzigə həwər bərgən yigittin: Kəyərdin sən? — dəp soridi. U: Mən bir Amalək musapirning oqlimən — dedi.

14 Dawut uningoqa: Sən qandakmu Pərwərdigarning məsih kiləinini həlak kilixqa qolungni sozuxtın kərkmiding? — dedi.□

15 Andin Dawut öz oqlamliridin birini qakirip uningoqa: Buyakka kəl, uningoqa etilip berip, uni ɵltürgin — dəp buyrudi. Xuning bilən u uni

---

□ 1:9 «mən bək azaplinip ketiwatimən» — yaki «mening bexim ayliniwatidu». □ 1:10 «Xunga mən uning üstidə turup, uni ɵltürdüm, ... andin ... tajni wə ... biləzükni elip ... ɵojamoqa elip kəldim» — «1Sam.» 30-babtiki təpsilatlarəqa qarışəanda, bu yigitning degənlirining həmmisi yaləan, Dawut-tin məlum in'am yaki mərtiwigə erixix məksitidə eytkən bolsa kerək; ləkin yaləanqiliki əzining həyatəəqa zamin bolidu. ■ 1:11 2Sam. 3:31; 13:31 □ 1:14 «Pərwərdigarning məsih kiləini» — Huda bekitkən padisah, deməkqi. «Təbirlər»ni kərüng.

uruwidi, *Amalək* oldi.

¹⁶ Dawut uningoa: Kan kərzinq bexingoa qūxsun! Qünki öz aozinq Pərwərdigarning məsih kılōinini ɵltürgininggə guwahlık berip əyiblıdı, — dedi.

¹⁷ Xuning bilən Dawut Saul bilən oqli Yonatan üqün matəm tutup mundaq bir nəzmə okıdı

¹⁸ (u «Okya» dəp ataloqan bu nəzmini pütkül Yəhuda həlkiğə ɵgitinglar, dəp buyruđı. Dərwəqə u «Yaxar» degən kitabta pütülgənidi):

— □ ■

¹⁹ — I Israil, sening güzəl əzizing yukiri jaylırında kiroqin bolup yatıdı!

Palwanlar xundaq dəhxətlik yikıldioıu!? □

²⁰ Gat xəhiridə bu həwəni bərmənglar, Axkelonning koqilirida uni elan kılmənglar, Filistiyining kızliri xadlanmisun, Hətnisizləarning kızliri təntənə kılmisun! ■

²¹ I Gilboa taqliri, üstünglaroa nə xəbnəm bolmisun, nə yamoqur qūxmısun, Nə silərdə kətürülmə hədiyələr üqün həsul berıdıqan etizlar yənə kərünmisun!

Qünki u yərdə palwanlarning qalkını buloqandı; Saulning qalkını yaq bilən sürülməyđioqan

□ **1:18 «Dərwəqə u «Yaxar» degən kitabta pütülgənidi»**

— muxu yərdə «u» «Okya» dəp ataloqan nəzmining ɵzini yaki Dawutning bu nəzmini ɵgətkənlikini kərsitıdı. «Okya» degən nəzmə bolsa bəlkim təwəndiki 19-27-ayəttiki mərsiyəni kərsitixi mumkin. «**«Yaxar» degən kitab»** — hazır yoqilip kətkən qədimki bir kitab («Yə.» 10:12-13ni kəring). ■ **1:18** Yə.

10:13 □ **1:19 «sening güzəl əzizing»** — ıbraniy tilida «sening güziling». Bu Israilning pəzilətlik qəhrimanlırı boloqan Saul wə Yonatanni kərsitıdı. ■ **1:20** Mik. 1:10

boldi.□

²² Kirilidioqanlarning qenini tokməy,
Palwanlarning tenidiki yeoqini qapmay,
Yonatanning okyasi heqqaqan *jəngdin* yanoqan
əməs,

Saulning kiliqi heqqaqan kinqoqa kaytqan əməs.

²³ Saul bilən Yonatan həyat waqtida səyümlük
həm yekimlik idi,

Ular ölümidimu bir-biridin ayrilmidi;

Ular bürkütlərdin qakqan, xirlardin küqlük idi.

²⁴ I Israil qizliri, Saul üçün yioqlanglar,

U silərnəni bezəp qizoquq kiyimlərnəni kiydürüp,

Kiyimliringlarnəni altun zibu-zinnət bilən
zinnətligənidi.□

²⁵ Palwanlar kəskin jəngdə xundaq dəhxətlik
yikildioqu!?

Yonatan yukiri jayliringda kiroqin bolup yatidu!

²⁶ Sən üçün həsrəttə qaldim, i inim Yonatan!
Manga xunqə səyümlük iding!

Manga bolqan muhəbbiting qaltis idi,

□ **1:21** «I Gilboa taqliri, üstinglaroqa nə xəbnəm bolmisun, nə yamoqur qüxmisun,... həsul beridioqan etizlar yənə körünmisun!» — Saul wə Yonatan Gilboa taqliri üstidə yikilip elgənidi. «**palwanlarning kalkini buloqandi**» — yaki «palwanlarning kalkini həqarət qilindi» yaki «palwanlarning kalkini lənətlik nərsidək taxlandi». «**Saulning kalkini yaq bilən sürülməydioqan**» — kona zamanlarda jəngqilər qalkanning terisi (qalkanning bir qismioqa terə ixlitətti) qurup yerilip kətmisun dəp, qalkanlaroqa may sürəttili. Muxu yərdə «sürüx» ibraniy tilida «məsih kilix» bilən ipadilinidu. □ **1:24** «**U silərnəni bezəp qizoquq kiyimlərnəni kiydürüp...**» — qizil yaki qizoquq rəht intayin qimmətlik idi.

Hëtta kız-ayallarning muhəbbitidin artuq idi. □
 27 Palwanlar xundak dəhxətlik yikildioqu!
 Jəng qoralliri xundak dəhxətlik wəyran
 kilindioqu!»

2

Dawut Məsih kilinip padixah bolidu

¹ Andin keyin Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Yəhuda xəhərlirining birigə qikaymu? dedi; Pərwərdigar uningə: — Qikkin, dedi. Dawut, nəgə qikay? — dəp soriwidi, U: Həbronə qikkin — dedi.

² Xuning bilən Dawut ikki ayali bilən, yəni Yizrəllik Aşinoam wə əsli Karməllik Nabalning ayali boləan Abigail bilən u yərgə qikti.

³ Dawut uning bilən birgə boləan adəmləning hər birini həm ularning hər biri öz öyidikiləni u yərgə elip qikti; ular Həbronning xəhərliridə olturaklaxti.

⁴ Yəhudaning adəmlirimu u yərgə kelip Dawutni Yəhuda jəmətigə padixah boluxka məsih kildi. Dawutka Saulni dəpnə kiləanlar Yabəx-Gileadtikilər, dəp həwər berildi; ⁵ Dawut Yabəx-Gileadtikilərgə əlqilər əwətip ularə: — «Ojəanglar boləan Saulə xundak yahxilik kilip, uni dəpnə kiləninglar üqün Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata kiləy. ⁶ Pərwərdigar silərgimu mehrəbanlik

□ **1:26 «Manga boləan muhəbbiting kaltis idi»** — «kaltis» yaki «karamət» degən bu söz ibraniy tilida adətə Hudaəə has boləan hususiyətləni kərsitidu.

wə öz wapalığını kərsətkəy; silər bundak kıləninglar üqün mənmu bu yaxilikinglarni silərgə kayturimən. ⁷ Əmdi hazır oğyrətlik bolunglar; qünki oşanglar Saul əldi, Yəhuda jəməti meni məsih kılıp, əzlrigə padixah kildi» — dəp həwər yətküzdi.

Dawutning qoxuni Saulning qoxuni bilən soquxidu

⁸ Əmma Saulning qoxunining sərdari Nərning oqli Abnər Saulning uqli Ixboxətni Mahanaimə elip berip, ⁹ uni Gileadka, Gəxuriylarə, Yizrəəlgə, Əfraimə, Binyaminə wə xundakla pütkül Israilə padixah kildi. □ ¹⁰ Saulning oqli Ixboxət padixah boləanda kirik yaxka kirgənidi. U Israilning üstidə ikki yil səltənət kildi. Həlbuki, Yəhuda jəməti Dawutka əgixətti. ¹¹ Dawutning Həbronda Yəhuda jəməti üstidə səltənət kıləan wakti yəttə yil altə ay boldi.■

¹² *Bir küni* Nərning oqli Abnər Saulning oqli Ixboxətning adəmliri bilən Mahanaimdin qikip Gibeonə bardi. □ ¹³ Xu qəşda Zəruiyaning oqli Yoab bilən Dawutning adəmliri qikip ular bilən Gibeondiki kəlning yenida uqraxti. Ulardin

□ **2:9** «Gəxuriylarə» — yaki «Axurlar (Asuriyaliklər)». «...pütkül Israilə padixah kildi» — muxu yərdə «pütkül Israil» əsasən Israilning ximaliy wə xərkiy tərəpliri, yəni on bir kəbilini kərsitidu. Dawut bolsa Yəhuda kəbilisigə padixah boldi. ■ **2:11** 2Sam. 5:5; 1Pad. 2:11 □ **2:12** «Ixboxətning adəmliri» — ibraniy tilida «Ixboxətning hizmətkarlıri» — muxu yərdə xübhisizki, əskərlirini kərsitidu.

bir tərəp kəlning u yekida, yənə bir tərəp kəlning bu yekida olturdi. ¹⁴ Abnər Yoabka: Yigitlər kəpup aldimizda elixip oynisun — dedi. Yoab: Kəpsun — dedi. □

¹⁵ Ular bekitilgən san boyiqə Binyamin bilən Saulning oqlı İxboxət tərəptin on ikki kixi wə Dawutning adəmliridin on ikki kixi qikip oturiəğa etti. ¹⁶ Ular bir-birining bexini kəmallap tutup hərbi rəqibining bikiəniəğa kiliqi bilən sanjixti, həmmisi yikilip öldi. Xuning bilən u yər «Kiliq bislirining etizi» dəp ataldi; u Gibeondidur. □

¹⁷ U kündiki boləğan soquxux intayin əxəddiy boldi; Abnər bilən İsrailning adəmliri Dawutning adəmliri tərpidin məqlup kilindi.

¹⁸ Xu yərdə Zəruiyaning oqlulliri Yoab, Abixay wə Asahəl degən üqəylən bar idi. Asahəl huddi daladiki jərəndək qakқан idi. ¹⁹ Asahəl Abnərning kəyidin koqlap yügürdi; Abnərgə əgixip onəğa yaki soləğa burulmay tap besip koqlidi. ²⁰ Abnər kəynigə qarap: Sən Asahəlmusən? — dəp soridi. U: — Xundak, mən xu, dəp jawab bərđi.

²¹ Abnər uningəğa: Ya onəğa ya soləğa burulup yigitləarning birigə hujum kilip uning yariəğini

---

□ **2:14 «Yigitlər kəpup aldimizda elixip oynisun»** — əməliyəttə bolsa bu «oyun» əməs, bəlki musabiqə harakteridiki soquxux. İkki tərəptin bəlgiləngən adəmlər otturiəğa qikidu, bir tərəp qarxi tərəpning adimini pütünləy yatquzuwətsə, xu tərəp ələlibə kiləğan bolup «oyun» ahirlixidu. Lekin bu kətim bir tərəp enik ələlibə kilmiəğan boləqəğa, «oyun» ahir berip ikki kəxunning qəng soquxiəğa aylandi. □ **2:16 «Kiliq bislirining etizi»** — yaki «qakmaq taxliri etizi». İbraniy tilida: «Həlqut-Həzzurim».

özüנגgə tartiwaloqin, dedi. Lekin Asahəl uni qoqlaxtin buruluxqa unimidi.

²² Abnər Asahəlgə yənə: Meni əmdi qoqlimay burulup kətkin; mən seni nemə dəp urup yikitkudəkmən? Undaq kilsam akang Yoabning aldida qandaqmu yüzümni kətüröləymən? — dedi. □

²³ Lekin Asahəl yənila qoqlaxtin tohtimidi; xuning bilən Abnər nəzsisining tutquqini uning qorsiqioqa tikiwətti. Nəyzə dümbisini tixip qikti; u xu yərdə yikilip əldi. Xundaq boldiki, Asahəl yikilip əlgən yərgə hazır kelidioqan hərbi kixilər u yərdə tohtap qalidu. □

²⁴ Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərni qoqlaxti. Kün patqanda ular Gibeonning qeligə mangidioqan yolning boyioqa, Giah yezisining udulidiki Ammah edirliqioqa yetip kəldi; ²⁵ Binyaminlar bolsa Abnərning kəynidə qoxundək səp bolup, bir dəng təpisiqə qikipturdi. ²⁶ Abnər Yoabni qakirip: Kiliq daim adəmlərnəni yəp turuxi kerəkmu? Bu ixlarning aqiwiti pəkət əq-adawəttin ibarət bolidioqanliqini bilməmsən? Sən qaqaqioqə həklərgə: «Kerindaxliringlarni qoqlaxtin tohtanglar» dəp buyrumay turiwerisən?

²⁷ Yoab: Hudaning hayati bilən kəsəm kilimənki, əgər sən muxu səzni kilmioqan bolsang,

---

□ **2:22 «mən seni nemə dəp urup yikitkudəkmən»** — muxu yərdə «urup yikitix» əltürüxnəni bildüridu. □ **2:23 «Asahəl ... əlgən yərgə hazır kelidioqan hərbi kixilər u yərdə tohtap qalidu»** — demək, Asahəlni hərəmiti üçün tohtaydu. Baxqa birhil təjmisə: «Asahəl yikilip əlgən yərgə kəlgən hərbi kixilər u yərdə tohtap qalidi».

kəpçilikning heqбири қерindaxlirini қоқlaxtin ətigəngiqimu yanmaytti — dedi.

²⁸ Buning bilən Yoab kanay qaldi; həmmə *Yəhudalar* xuan tohtidi wə qayta Israilni қоқlimidi, ular bilən qayta jəng қilixmidi.

²⁹ Abnər bilən adəmliri bolsa keqiqə mengip, Arabah tüzlənglikidin қiқip, Iordan dəryasidin ətүp Bitron degən pүtkүl yurtni kezip ətүp, Mahanayimoqa yetip kəldi.

³⁰ Yoab Abnərni қоқlaxtin yenip barlıq adəmlərni jəm қildi. Asahəldin baxqa Dawutning oqulamiridin on tokkuz adəm yok қikti; ³¹ Lekin Dawutning adəmliri Binyaminlardin wə Abnərning adəmliridin üq yüz atmix kixini urup əltürgənidi.

³² Ular Asahəlni elip Bəyt-Ləhəmdə əz atisining qəbrisidə dəpnə қildi; andin Yoab bilən adəmliri keqiqə mengip, tang atqanda Həbronqa yetip kəldi.

3

¹ Həlbuki, Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng uzun waқitқiqə dawamlaxti; Dawutning jəməti baroqanseri күqəydi, lekin Saulning jəməti baroqanseri ajizlaxmaqta idi.

² Həbronda Dawut bir qanqə oqulluk boldi, uning tunjisi Amnon bolup, Yizrəəllik Ahinoamdin tuquldi; ■ ³ ikkinqisi Kileab bolup Karməllik Nabalning ayali bolqan

Abigaildin tuo'uldi. Üqinqisi Abxalom idi. U Gəxorning padixahi Talmayning kizi Maakahdin tuo'uloqanidi, ⁴ tetingisi Adoniya bolup Haggittin tuo'uloqan idi. Bəxinqisi Xəfatiya bolup Abitaldin tuo'uloqan idi. ⁵ Altinqisi Yitriam bolup Dawutning ayali Əglaħdin tuo'uldi. Dawutning bu altə oqlining həmmisi Həbronda tuo'uldi.

⁶ Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti otturidiki jəng dawamida, Abnər Saulning jəmətidə öz hokukini küqəytti. ⁷ Əmdi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning kizi bolup, ismi Rizpah idi. Bir küni Ixboxət Abnərgə: Nemixka atamning keniziki bilən billə boldung? — dedi.■

⁸ Abnər Ixboxətning bu səzligə intayin aqqiklinip mundaq dedi: — «Mən bügünki kündimu atang Saulning jəmətigə, uning uruq-tuo'qanliriqə wə dostliriqə mehribanlik kərsitip, seni Dawutning kolioqə tapxurmioqan tursam, meni Yəhudaqə təwə bir itining bexidək kərüp, bügün bu hotun üqün meni gunahqa buyrumaqqimusən? □ ⁹ Mən Pərwərdigarning Dawutka kəsəm bilən wədə kılöpinidək kilmisam Huda mənki Abnərnı kattik ursun wə uningdin artuq ursun! □ ¹⁰ — yəni, padixahlıqni Saulning jəmətidin yətkəp, Dawutning təhtini Dandin Bəər-Xebaşiqə pütkül Israil bilən

---

■ **3:7** 2Sam. 21:8, 10, 11 □ **3:8** «Saulning ... uruq-tuo'qanliriqə...» — ibraniy tilida «Saulning... kərindaxliriqə». □ **3:9** «Huda mənki Abnərnı kattik ursun wə uningdin artuq ursun!» — ibraniy tilida «Huda Abnərnıng bexioqə mundaq ix qüxürsun yaki tehimu eo'ir ix qüxürsun».

Yəhudaning üstigə tiklimisəm!».

¹¹ Ixboxət Abnərdin qorqup, uningəja jawabən bir eoiz səz kılıxkimu jür'ət kılalmidi.

¹² Abnər bolsa əzi üqün əlqilərnı Dawutning kəxioja mangdurup uningəja: Zemin kimningki? Mən bilən əhdə tüzgin, mening qolum sening təriringdə bolup, pütkül İsrailni sanga mayıl kılımən — dedi.

¹³ Dawut jawab berip: — Bolıdu, mən sən bilən əhdə kılay. Pəkət birlə ixni tələp kılay; mening kəximəja kəlgəndə Saulning kızı Mıkalni elip kəlmisəng, yüzümni kərəlməysən, dedi.

¹⁴ Andin Dawut Ixboxətning kəxioja əlqilərnı mangdurup: Mən bir yüz Filistiyning hətnilıki bədili bilən alojan ayalım Mıkalni manga kəyturup bərgin — dedi. ■

¹⁵ Ixboxət adəm əwətip Mıkalni uning eridin, yəni Laixning oqlı Paltiyəldin elip kəldi. □ ■

¹⁶ Ləkin uning erı Bahurıməqiqə uning kəynidin yiqliqan peti əgixip mangdi. Ahir berip Abnər uningəja: — Yenip kətkin, dewidi, u kəytip kətti.

□ **3:10 «Dandin Bəər-Xebaşiqə»** — «Dan» İsrailning əng ximaliy yurtı, «Bəər-Xeba» Yəhudaning əng jənubidiki jay idi. □ **3:12 «Abnər bolsa əzi üqün əlqilərnı Dawutning kəxioja mangdurup uningəja....»** — muxu yərdə «əzi üqün» degənnıng ıbraniy tilidə üq hil quxənqisi bar: — (1) «Abnərnıng əzi üqün» (Ixboxət bilmigən həlda); (2) «uning üqün» (yəni Ixboxət üqün); (3) «nəq məydanda». Biz birinqi tərjimigə mayilmiz. □ **3:14 «Mən bir yüz Filistiyning hətnilıki bədili bilən alojan ayalım Mıkalni manga kəyturup bərgin»** — muxu ix toqruluk «1Sam.» 18:20-27ni kərüng. ■ **3:14** 1Sam. 18:25, 27 □ **3:15 «Laixning oqlı Paltiyəl»** — «1Sam.» 25:44də «Laixning oqlı Falti» yaki «Laixning oqlı Palti» dəp atilidu. ■ **3:15** 1Sam. 25:44

17 Əmdi Abnər Israilning aqsakallirioqa: Silər burun Dawut üstimizgə padixah bolsun, degən arzu-istəktə boldunglar. 18 Əmdi hazır hərəkət qilinglar; qünki Pərwərdigar Dawut toqrisida: — Qul-bəndəm Dawutning qoli bilən Israil həlqimni Filistiylərnin qolidin, xundakla barlik düxmənlirinin qolidin qutkuzimən, — degənidi.

19 Abnər yənə Binyaminlarning kulikiqimu muxu səzlərnı eytti. Andin Israil bilən Binyaminning pütkül jəmätining arzu-istəklirini Dawutning kulikiqıya eytixka Həbronıya bardı.

20 xundak qilip Abnər yigirmə adəmning həmrahlikida Həbronıya Dawutning qexioqa kəlgəndə Dawut Abnər wə uning adəmlirigə bir ziyapət təyyarlidi. 21 Abnər Dawutka: Mən qozoqilip pütkül Israilni oqjam padixahning aldioqa jəm qilay, ular sening bilən əhdə qilixsun, andin sən öz kənglünq halioqanning barliqi üstidin səltənət qilalaydioqan bolisən, dedi. Xuning bilən Dawut Abnərni yoloqa selip qoydi, u aman-esən qaytip kətti.□

Abnər öltürüldü

22 Mana, xu əsnada Dawutning adəmliri bilən Yoab bir yərgə hujum qilip nuroqun olja elip qaytip kəldi. Lekin Abnər xu qaqda Həbronda Dawutning qexida yok idi; qünki Dawutning

□ 3:21 «Mən qozoqilip pütkül Israilni oqjam padixahning aldioqa jəm qilay...» — yaki «Mən hazır qikip pütkül Israilni oqjam padixahning aldioqa jəm qilay...» yaki «Mən ornumdin turup oqjam padixahning aldioqa jəm qilay...».

uzitip qoyuxi bilən aman-esən qaytip kətkənidi.

²³ Yoab wə uning bilən boləjan pütkül koxun yetip kəlgəndə, həlk uningə: Nərning oqli Abnər padixahning kexioqa kəldi, padixah uni yoloqa selip qoyuxi bilən u aman-esən qaytip kətti — dedi.

²⁴ Andin Yoab padixahning kexioqa berip: Bu sening nemə kıləning?! Mana, Abnər kexingə kəptu! Nemixka uni yoloqa selip qoydung? U hazır ketiptu! ²⁵ Sən Nərning oqli Abnərni bilisənə! Uning kelixi jəzmən seni aldax üqün, sening qikip-kiridiojan yol-ungni, xundakla barlık ix-paaliyitingni biliwelix üqündür, — dedi.

²⁶ Yoab Dawutning kexidin qikixi bilən u həwərqilərnı Abnərning kəynidin mangdurdi. Ular uni Sirah qudukining yenidin yandurup elip kəldi; lekin Dawut bu ixtin bihəwər idi.

²⁷ Abnər Həbronəqa yenip kəlgəndə Yoab uni xəhər kowukida uqritip, «Sanga dəydiojan məhpiy səzüm bar idi» dəp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlning kan kisasini elix üqün qorsikioqa piqak saldi, xuning bilən u öldi.■

²⁸ Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlıkim Pərwərdigarning aldida Nərning oqli Abnərning aqkan keni üqün mənggü bigunaqdurmiz; ²⁹ *uning kenini aqkuzux* gunahi Yoabning bexioqa wə atisining jəmətinə bexioqa qaynam bolup qüxsun; Yoabning ailisidin akma yara kesili, yaki mahaw kesili, yaki hasioqa tayanəuqi, kiliqtin əlgüqi yaki ax-

■ 3:27 2Sam. 2:23; 1Pad. 2:5

tülüksizlər öksümisun! — dedi.□

³⁰ Xundak qilip, Abnər Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni öltürgini üqün, Yoab bilən inisi Abixay uni öltürdi.

³¹ Dawut Yoabka wə uningə əgəxkən barlıq həlkə: Kiyimliringlarni yirtinglar! Bəz kiyim kiyinglar! Abnərnin *meyiti* aldida matəm tutunglar! dedi. Dawut padixah *Abnərnin* jinazisining kəynidin mangdi. ³² Ular Abnərni Həbronda dəpnə qildi, padixah Abnərnin kəbrisining yenida awazini kətürüp yioqlidi; həlkning həmmisimu yioqlaxti. ³³ Padixah Abnər üqün mərsiyə oqup:

— «Abnərnin əhməktək əlgini tooqrimu?

³⁴ Qolliring baqlaqlıq bolmisimu,

Putlurung ixkəllik bolmisimu,

Lekin sən kixilərnin rəzillərnin qolida yikiloqinidək, yikilip əlgənsən!» — dedi.

Xuning bilən həlkning həmmisi uning üqün yənə yioqlaxti. ³⁵ Andin barlıq həlk Dawutning yenioqa kelip, uningə kün patquqə tamak yeyixni ötündi. Əmma Dawut kəsəm iqip: Mən kün patmasta ya nan ya baxka hərəkəndək nərsini tetisam, Huda meni ursun yaki uningdin artuq jazalisun, — dedi.□

³⁶ Barlıq həlk buni bayqap, bu ixtin razi boldi; əməliyətə padixah qiloqan hər bir ix barlıq həlkni razi qilatti.

³⁷ Xuning bilən barlıq həlk, xundakla pütkül

□ **3:29 «həsiəta tayanəuqi»** — yaki «qax egirgüqi». □ **3:35 «Huda meni ursun yaki uningdin artuq jazalisun»** — ibraniy tilida «Huda mening bəxiəta bundak yaki undak qilsun yaki uningdin tehimu artuq qilsun!».

Israil xu küni Nərning oqli Abnərning ɵltürɵlixining padixahning kɵrsɵtmisi ɵmɵslisini bilip yɵtti. ³⁸ Padixah ɵz hizmɵtkarlırıoqa: Bilɵmsilər? Bɵgɵn Israilda bir sɵrdar, uluq bir zat yikildi! □ ³⁹ Gɵrqɵ mən Məsih kilinip padixah tiklɵngən bolsammu, mən ajiz bir bɵndimən. Bu adɵmlər, yəni Zəruiyaning oqullirining wəhxiyilikini mən kɵtürəlmigɵdəkmən; Pərwərdigar rəzillik kiləuqining rəzillikini ɵz bexioqa kaytursun! — dedi.

4

Ixbəxət ɵltürɵlidu

¹ Saulning oqli Abnərning Həbronda ɵlginini angliqanda qoli bɵxixip kɵtti, barlıq Israil dɵkkə-dɵkkigə qɵxti.

² Saulning oqlining qoxunining aldin yürər qismida ikki sɵrdari bolup, birining ismi Baanah, yənə birining ismi Rəkab idi. Ular Binyamin kəbilisidin bolqan Bəerotluk Rimmonning oqulliri idi (qɵnki Bəerot Binyamin kəbilisigə təwə hesablinatti; ■ ³ lekin Bəerotluklar Gittaimoqa keqip berip u yərdə bu kɵngiqə musapirdək yaxawatidu).

⁴ Saulning oqli Yonatanning bir oqli bolup, puti aqsak idi. Saul bilən Yonatanning ɵlgənliki tooqruluk həwər Yizrəelgə yətkəndə, u bəx

□ **3:38** «Padixah ɵz hizmɵtkarlırıoqa: Bilɵmsilər?...» — ibraniy tilida «Padixah ɵz hizmɵtkarlırıoqa: Bilməmsilər...?».

■ **4:2** Yə. 9:17; 18:25

yaxka kirgən idi. Inik anisi uni elip қақти; lekin xundақ boldiki, u aldirap yūgūrgəqkə, bala qūxup ketip, aқsaқ bolup qaloqanidi. Uning ismi Məfiboxət idi.■

⁵ Əmdi bir kuni Bəərotloқ Rimmonning oqulliri Rəkab bilən Baanaһ qingki qūx waқtida Ixboxətning əyigə bardı. Ixboxət qūxlük uykuda uhlawatqanidi. ⁶ Ular buođday alimiz degənni baһanə kılıp, əyining iқkirigə kirip, Ixboxətning qorsiqoqa *piqaq* sanjidi. Andin Rəkab wə Baanaһ qeqip kətti ⁷ (ular Ixboxət hujrisida kariwatta yatқinida, əygə kirip, uni əltūrgənidi). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip keqiqə Arabaһ tūzlənglikidin mengip ətti. ⁸ Ular Ixboxətning kallisini Həbronoqa, Dawutning kexioqa elip berip, padixahqa: Mana, bu janablrining jenini izdigən dūxmənliri Saulning oqli Ixboxətning kallisi! Būgūn Pərwərdigar oqjam padixahni Saul bilən nəslidin intiqam elixka muyəssər kildi — dedi.

⁹ Dawut Bəərotluk Rimmonning oqulliri Rəkab bilən inisi Baanaһoqa: Meni barliқ kiyinqiliklardin kutkuzoqan Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm qilimənki, ¹⁰ burun birsi Dawutka hux həwər elip kəldim, dəp oylap, mangu: — Mana, Saul əldi, dəp kəlgəndə, mən uni elip Ziklagta əltürəwəttim. Bərhəq, mana bu uning yətkūzgən həwirining mukapati boloqanidi! ■ ¹¹ Əmdi mən xundақ kiloqan yərdə, rəzil adəmlər əz əyidə orunda yatqan bir həkқaniy kixini əltūrgən bolsa, mən nemə kiley?! Uning aққан қan қərzini

silərninŋ qolunŋlardin elip, silərnin yər yüzidin yokatmamdim? — dedi.

¹² Dawut oʻqulamlirioʻqa buyruq qiliwidi, ular bularni kətl qildi. Ularning qol-putlirini kesip, ularni Həbrondiki kəlninŋ yenida esip qoydi; lekin ular Ixboxətning bexini elip Həbronda Abnərninŋ qəbrisi dəpnə qildi. □ ■

5

Dawut Israiloʻqa padixah, boluxqa məsih, qilinidu

1Tar. 11:1-9; 14:1-17

¹ Andin keyin Israilning barlik qəbililiri Həbron oʻqa Dawutning qəxi oʻqa kelip: Qarisila, biz əzlidirning ət-səngəkliridurmiz! ² Burun Saul bizning üstimizdə səltənət qil oʻqandimu Israil həlkigə jənggə qikip-kirixkə yobaxqi bol oʻqan əzliiri idila; Pərwərdigar siligə: Sən Mening həlkim Israilning padixisi bolup, ularni bəqisən, Israilning əmiri bolisən, degənidi — dedi. □ ■

³ Xuning bilən Israilning həmmə aqsakalliri Həbron oʻqa padixahning qəxi oʻqa kəldi; Dawut

---

□ **4:12** «*Rəkab bilən Baanaħning* qol-putlirini kesip, ularni Həbrondiki kəlninŋ yenida esip qoydi» — «ularni» bəlkim Rəkab bilən Baanaħning qol-putlirinila əməs, bəlkı jəsətlirini kərsitixi mumkin. ■ **4:12** 2Sam. 3:32 □ **5:2** «*Israil həlkigə jənggə qikip-kirixkə yobaxqi bol oʻqan əzliiri idila*» — ibraniy tilida «Israilning qikixida həm kirixidə ular oʻqa baxli oʻqı idila» degənlik bilən ipadilinidu; muxu ibarə Israilning barlik paaliyətlerinimu kərsitixi mumkin. ■ **5:2** 2Sam. 7:7; Zəb. 78:70-72

padixah Hebronda, Pərwərdigarning aldida ular bilən əhdə tüzüxti. Andin ular Dawutni Israiloqa padixah boluxka məsih kildi.

⁴ Dawut padixah bolqanda ottuz yaxka kirkən bolup, kirik yil səltənət kildi. ⁵ U Hebronda Yəhudaning üstidə yəttə yil altə ay səltənət kılıp, Yerusalemda pütkül Israil bilən Yəhudaning üstidə ottuz üq yil səltənət kildi.■

⁶ Padixah öz adəmliri bilən Yerusalemoqa qikip, xu zeminda turoqan Yəbusiylar bilən jəng kılqılı bardi. Ular Dawutka: Sən bu yərgə kirəlməysən, bəlki hətta korlar bilən aqsaklar seni qekindüridu! — dedi. Qünki ular: «Dawut bu yərgə kət'iy kirəlməydu», dəp oylaytti. □

⁷ Lekin Dawut Zion qoroqinini aldi (bu yər Dawutning xəhiri dəp atilidu).□

⁸ Dawut u küni: Kimki Yəbusiylarni uray desə sünggüq bilən qikixi kerək, andin u Dawut kinqinidin eq kəridioqan bu kor, aqsaklar bilən *hesablخالaydu*, dedi. Xuning bilən «Korlar ya aqsaklar öygə kirmisun» dəydiqan maqal pəyda

---

■ 5:5 2Sam. 2:11; 1Pad. 2:11; 1Tar. 3:4 □ 5:6 «**bəlki hətta korlar bilən aqsaklar seni qekindüridu! — dedi. Qünki ular: «Dawut bu yərgə kət'iy kirəlməydu», dəp oylaytti**» — bu ikki jümlining baxka birhil tərjimisi: — «bəlki sən korlar bilən aqsaklarni həydiwətmisəng, bu yərgə kirəlməysən, — dedi, Dawutni hərgiz bu yərgə kirməydu, dəp oylatti». □ 5:7 «**Zion qoroqinini**» — «Zion» Yerusalemnin iqidiki egizlik bolup, xu yərgə daim qoroqan selinip turatti. Keyin ibadəthanimu Zionda quruloqan. Keyin «Zion» degən isim bəzidə pütkül Yerusalemlə xəhirigimu wə bəzidə Israilning özigimu wəkillik bolqan.

boldi. □ ■

⁹ Xundak qilip Dawut qoroqanda turdi wə u yərnı «Dawutning xəhiri» dəp atidi. Dawut xəhərnıng ətrapiqə Millodin tartip iq tərəpkıqə imarət saldı. □ ¹⁰ Dawut barqanseri kudrət tapti; samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Huda Pərwərdigar uning bilən billə idi.

¹¹ Turning padixahı Hıram Dawutning kexioqə əqlilərnı əwətti wə ular bilən qoxup, kedir yaoqəqliri, yaoqəqqilar wə taxqılarnı əwətti; ular Dawut üqün bir orda yasap bərdi. ¹² Dawut Pərwərdigarning əzini Israiloqə padixah tıkləp, əz həlki Israil üqün əzining padixahlikini gülləndürgənlikini bilip yətti.

¹³ Dawut Həbrondin kəlgəndin keyin Yerusalemdin yənə ayallarnı wə kenizəklərnı aldı; xuning bilən Dawutqə yənə kəp oqul-qızlar tuquldi. ■

□ **5:8 «Kimki Yəbusiylarnı uray desə, sünggüq bilən qıxixi kerək»** — bu sirlik səzning mənsi pəkət yekında arheologlar təkxürüp tapqan tarixiy izlardin eniklandı. Əslidə Yerusalem xəhirining astida məhpiy bir su yoli bar idi; xəhərdə bu su yolioqə tutixidioqan tik bir kuduk bar idi. Dawutning adəmliri xu kuduktin yamixip qıqqan bolsa kerək. **«korlar ya aqsaklar öygə kirmisun»** — bu səzning mənsi bəlkim (1) həqkəndəq butpərəs adəmlərnıng (məsilən, Yəbusiylarning) padixahning ordisiqə kirixigə ruhsət yoq; (2) Dawut Yəbusiylar tayanqan hərəkəndəq butlar («kor wə aqsaklar»)ni hərgiz öyigə kirixkə ruhsət qılmaytti (demək, butlar «kor», «aqsak»lardək həqnəmə qılalmaydu). Bu səz korlar wə aqsaklarning əzlrini kərsətməydu, qünki keyin aqsak bolqan Məfiboxət hərəküni Dawut bilən həmdastihan olturatti. ■ **5:8** 1Tar. 11:6 □ **5:9 «Millodin tartip iq tərəpkıqə imarət saldı»** — «Millo»: «pələmpəylik yər» degən mənidə boluxı mumkin. ■ **5:13** 1Tar. 3:9; 14:3-7

14 Yerusalemda uningdin tuoquloqanlarning isimliri mana mundaq idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman, 15 Ibhar, Elixua, Nəfəg, Yafiya, 16 Elixama, Eliada wə Elifələt.

Filistiya bilan jəng qilix

17 Filistiyələr Dawutning Israiloqa padixah boluxqa məsihlənginini angliqanda, ular həmmisi Dawutni tutqili qıkti, Dawut buni anglapla, qorqanqoqa qüxti.

18 Filistiyələr kelip «Rəfayim jiloqisi»da yeyilip turdi; □ 19 Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Filistiyərgə qarxi atlinaymu? Ularni qolumoqa tapxurarsənmu? — dedi. Pərwərdigar Dawutqa: Qıqkin! Qünki, Mən Filistiyəlni jəzmən qolungoqa tapxurimən — dedi.

20 U wakitta Dawut Baal-Pərazimoqa bardı. U yərdə Dawut ularni tarmar kıldı. U: — «Pərwərdigar mening aldimda düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yarni elip kətkəndək bəsüp kirdi» — dedi. Xuning bilən u yərnı «Baal-Pərazim» dəp atıdı. □ ■ 21 Filistiyələr u yərdə öz məbudlirini taxlap kətti; Dawut bilən adəmliri ularni elip kətti.

22 Əmdi Filistiyələr yənə qıqip «Rəfayim jiloqisi»da yeyilip turdi.

23 Dawut Pərwərdigardin yol sorıdı. Pərwərdigar: Sən u yərgə qıqmay, bəlki

---

□ 5:18 «Rəfayim jiloqisi» — Yerusalemoqa yeqin, Hinnom jiloqisining jənubiy təripidə. □ 5:20 «Baal-pərazim» — «bəsüp qıqquqılarning Rəbbi» degən mənıdə. ■ 5:20 Yəx. 28:21

ularning kəynidin aylinip ətüp üjmə dərəhlikining udulidin hujum qiləqin — dedi.□

²⁴ Xundəq boliduki, sən üjmə dərəhlikining üstidin ayaq tiwixini anglixing bilənla dərhal atlan; qünki xu tapta Pərwərdigar Filistiylərnin qoxuniqə hujumqə qiqқан bolidu, — dedi.

²⁵ Dawut Pərwərdigarning uningqə əmr qiləqinidək kilip, Filistiylərnə Gibeondin Gəzərgiqə qoqlap kirdi.□

6

Dawut əhdə sanduqini Yerusalemoqə əkilidu

1Tar. 13:1-14; 15:25-29;16:1-3

¹ Dawut Israilning arisidin barliq sərhil adəmlərnə yiqiwidi, bular ottuz ming qiqti.

² Andin Dawut wə uningqə əgəxkənlərnin həmmisi Hudaning əhdə sanduqini yətkəp kelix üçün Yəhudadiki Baalahqə qiqti; sanduq *mukəddəs* nam bilən, yəni kerublarning otturisida olturoquqi samawiy qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning nami bilən ataləqanidi. □ ³ Ular Hudaning əhdə sanduqini dəngdə olturuxluk Abinadabning əyidə yengi bir hərwiqə selip, uni xu yərdin elip qiqti. Abinadabning oqulliri Uzzah bilən Ahiyo u

□ **5:23 «üjmə dərəhliri»** — bu bizning kiyasimiz. Ibraniy tilida «yiqliqquqi dərəhlər». Zadi qaysi dərəh ikənliki bizgə naməlum. Baxқа bir kiyas «hinə dərəhliri». □ **5:25 «Gibeondin»** — yaki «Gebadin». □ **6:2 «Yəhudadiki Baalah»** — (yaki «Baalah-Yəhudaqə») — baxқа ismi «Kiriati-Yearim» («1Sam.» 7:2, «1Tar.» 13:6ni kəring).

yengi ʔarwini ʔeydidi. ■ 4 Ular ʔarwini Hudaning ʔhdə sanduʔi bilən dəngdə olturuxluk Abinadabning ʔeyidin elip ʔiqti; Aʔiyo ʔhdə sanduʔining aldida mangdi. 5 Dawut bilən pütkül Israil jəmätidikilər Pərwərdigarning aldida təntənə ʔilip küy oʔup ʔiltar, təmbur, dap, daʔa-dumbaq wə ʔanglar ʔelip ussul oynidi.□

6 Lekin ular Nakonning haminiʔa kəlgəndə, kalilar aldioʔa müdürəp kətkənlik i üqün, Uzzaʔ ʔolini sozup Hudaning ʔhdə sanduʔini tutiwaldi.

7 Pərwərdigarning ʔəzipi Uzzaʔka ʔozoʔaldi; u hata ʔiloʔini üqün, uni Huda xu yərdə urdi. Xuning bilən Uzzaʔ Hudaning ʔhdə sanduʔining yenioʔa yikilip ʔldi.

8 Lekin Dawut bolsa Pərwərdigarning Uzzaʔning tenini bəskənlikigə aʔʔiklandi wə u yərn i «Pərez-Uzzaʔ» dəp atidi; u yər bügünki künigiqə xundaʔ atilidu. □ 9 U küni Dawut Pərwərdigardin ʔorkup: Pərwərdigarning ʔhdə sanduʔini ʔüzümningkigə ʔaysi yol bilən ʔkelərmən? — dedi.

10 Xuning üqün Dawut Pərwərdigarning ʔhdə sanduʔini «Dawut xəʔiri»gə, ʔziningkigə yətkəxni halimidi; Dawut uni elip berip, Gatlik Obəd-Edomning ʔeyidə ʔaldurdi.

11 Pərwərdigarning ʔhdə sanduʔi Gatlik Obəd-Edomning ʔeyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edom wə uning pütkül ʔeyidikilərn i bərikətlidi.

■ 6:3 1Sam. 6:7, 8; 7:1, 2 □ 6:5 «təntənə ʔilip küy oʔup... » — yaki «ʔərʔil arʔa yaʔaqliridin yasaloʔan sazlar n i ʔelip...». «daʔa-dumbaq» — yaki «xaʔildak(lar)». □ 6:8 «Pərez-Uzzaʔ» — «Uzzaʔoʔa bəsüp kirix» degən mən idə.

12 Dawut padixahqa: — «Pərwərdigar Өz əhdə sanduqi wəjidin Obəd-Edom wə uning barini bərikətlidi» dəp eytildi. Xunga Dawut Hudaning əhdə sanduqini Obəd-Edomning əyidin elip qikip, huxluk bilən Dawutning xəhriyə elip kəldi. □

13 Pərwərdigarning sanduqini kətürgənlər altə kədəm mengip, xundak boldiki, u bir buka bilən bir bordak mozayni qurbanlik kildi. □ 14 Dawut bolsa kanap əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida küqining bariyə ussul oynaytti; □ 15 Dawut bilən Israilning pütkül jəməti təntənə kilip warkirixip, kanay qelixip Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip qikiwatatti.

16 Pərwərdigarning əhdə sanduqi Dawutning xəhriyə elip kirilginidə, Saulning kizi Mikal derizidin qarap, Dawut padixahning səkrəp Pərwərdigarning aldida ussul oynawatkanlikini kərüp, uni öz kənglidə mənsitmidi.

17 Ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kirip, Dawut uning üqün tiktürgən qedirning

---

□ **6:12 «Pərwərdigar Өz əhdə sanduqi wəjidin...»** — ibraniy tilida «Pərwərdigar Hudaning əhdə sanduqi wəjidin...».

□ **6:13 «Pərwərdigarning sanduqini kətürgənlər altə kədəm mengip, xundak boldiki, u bir buka bilən bir bordak mozayni qurbanlik kildi»** — «altə kədəm» bizningqə bu dəslepki altə kədəmni kərsitidu. Baxka birhil tərjimisi «Ular hər altə kədəm mangoşanda, bir qetim buka wə bordak mozay qurbanlik kildi». Lekin undak bolsa, ilgərləx bək asta bolatti!

□ **6:14 «Dawut bolsa kanap əfodni kiyip...»** — «əfod» adətə pəkət kaşınlar kiyidiqan jilitkidək kışka bir kəynək idi. Bizning «təbirlər»imizni kərüng. Dawutning əfodni kiyixi bəlkim ussul oynaxqa azadə bolux üqün idi (14-ayətni kərüng).

ottursida qoydi. Andin Dawut Pərwərdigarning aldida keydurmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklərini sundi.

¹⁸ Dawut keydurmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklərini kəltürüp bolup, halayikqa samawiy qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tilidi.

¹⁹ U pütkül Israil jamaitigə, ər bilən ayallarning hər birigə birdin qoturmaq, birdin horma poxkili wə birdin üzüm poxkilini təksim kilip bərdi. Andin həlkning hər biri əz öyigə yenip kətti.□

²⁰ Dawut əz ailisidikilərnə mubarəkləx üçün yenip kəlgəndə, Saulning kizi Miqal uning aldioqa qikip: Būgün Israilning padixaḥi əzini xunqə xərəplik kərsəttimu, kəndək? U huddi pəs bir adəmning nomussizlaqə əzini yalingaqliqiniyoqa ohxax, hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldida əzini yalingaqlidi!□

²¹ Dawut Miqaloqa: Undək *xadlanoqinim* Pərwərdigar aldida idi. U atang wə uning pütkül jəmətini ərüp, menə Pərwərdigarning həlki boləan Israil üstigə baxlamqi kilip tiklidi. Xunga mən Pərwərdigarning aldida ussul oynaymən! ²² Əməliyəttə mən əzümni tehimu ərziməs kilip, əz nəzirimdə əzüm

□ **6:19 «birdin horma poxkili»** — yaki «bir yutum xarab» yaki «bir parqə gəx». □ **6:20 «...əz ailisidikilərnə mubarəkləx üçün...»** — «mubarəkləx» muxu yərdə

«bəht-bərikət tiləx»ni əz iqiğə alidu. **«Būgün Israilning padixaḥi ... hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldida əzini yalingaqlidi!»** — «əzini yalingaqlidi» degən gəp ərkinrək ussul oynaxqa Dawutning «əfod»ni kiyyənlilikini kərsitidu.

təwən boluxka razimən. Lekin sən eytkən u dedəklərning nəziridə bolsa, hərmətkə sazawər bolimən — dedi.

²³ Saulning kızı Mikal bolsa, əlidioqan künigiqə bala tuoqmidi.

7

Pərwərdigarning Dawutka kıloqan uluoq wədiliri

1Tar. 17:1-5

¹ Padixah öz ordısında turatti, Pərwərdigar uningə ətrapidiki barlıq düxmənliridin aram bərgəndin keyin, ² padixah Natan pəyoqəmbərgə: Mana kərə, mən kedir yaqıqıdın yasalqan əydə olturimən, lekin Hudaning əhdə sanduqi bir qidirning iqidə turuwatidu — dedi. □

³ Natan padixahka jawap berip: Kənglüngdə nemə oyliqining bolsa, xuni kılqin; qünki Pərwərdigar sening bilən billidur — dedi.

⁴ Lekin keqidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi Natanoqə kelip mundak deyildi: ⁵ — Berip kulum Dawutka degin: «Pərwərdigar: — «Sən dərwəkə Manga turidioqanoqə oy salmaqquimusən?» — dəydu. □ ⁶ — «Mən Israillarni Misirdin qıkarqandın tartip, bu künigiqə bir əydə olturmidim, bəlki bir

□ **7:2 «Hudaning əhdə sanduqi bir qidirning iqidə turuwatidu»** — muxu yərdə «qedirning iqidə» ibraniy tilida «pərdilər iqidə» degən söz bilən ipadilinidu. □ **7:5 «kulum Dawut»** — «kul» degən uqum toqruluk «təbirlər»imizni kərüng.

qedirni makan kilip, kezip yürdüm. ⁷ Mən Özüm barliq Israillar bilən yürgən həmmə yərlərdə, həlkim Israilni padiqi bolup bekixka əmr kiləjanlarə, yəni Israilning hərəkəndə qəbilisining bir *yetəqisigə*: Nemixka Manga kedir yaəraqtin bir əy yasimaysilər? — dəp bakқанmu? □ ⁸ Əmdi qulum Dawutka mundəq degin: — Samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar: — Seni həlkim Israilə baxlamqi kilip tikləx üqün seni yaylaqlardin, qoy bekixtin elip kəldim, — dəydu, ⁹ — wə məyli kəyərgə barmioin, Mən hamən sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barliq düxmənliringni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə boləqandək seni uluqlar nam-xəhrətkə sazawər kildim. ■ ¹⁰⁻¹¹ Mən həlkim boləjan Israilə bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip əstürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidojan, parakəndiqilikkə uqrimaydijan bolidu. Rəzillər dəsləptidikidək, xundəqla Mən həlkim Israil üstigə həkümranliq kilixka həkimlarni təyinligən künlərdikidək, ularə qaytidin zulum salmaydu. Mən hazır sanga həmmə düxmənliringdin aram bərdim. Əmdi Mənki Pərwərdigar sanga xuni eytip qoyayki, Mən sening üqün bir əyni qurup berimən!» — dəydu.□

□ **7:7 «Israilning hərəkəndə qəbilisining bir yetəqisi...»**

— «1Tar.» 17:6də «Israilning hərəkəndə yetəqə həkimi» deyilidu. ■ **7:9** 2Sam. 8:6,14 □ **7:10-11 «Mən sening üqün bir əy qurup berimən»** — Dawut əsli Huda üqün bir əy qurmaqci boləjan, ləkin Huda Dawutka: Sanga bir əy (ailə, jəmət, sulalə degən məniddə) qurup berimən» dəp jawab beridu.

12 «Künliring toxup, ata-bowiliring bilən *өлümdə* uhliqiningda, Mən öz puxtingdin boləqan nəslingni sening ornungda turoquzup, padixahlikini məzmut kilimən. □ ■ 13 Mening namim üqün bir əyni yasioquqi u bolidu, wə Mən uning padixahlik təhtini əbədgiqə mustəhkəm kilimən. ■ 14 Mən uningəqa ata bolimən, u Manga oqul bolidu. Əgər u kəbihlik kilsa, uningəqa insanlarning tayiqi bilən wə adəm balilirining sawaq-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən. □ ■ 15 Əmma Mən sening aldingda erüwətkən Sauldin mehir-xəpkitimni juda kiləqinimdək, uningdin mehir-xəpkitimni juda kilmaymən. 16 Xuning bilən sening əyüng wə sening padixahliqing aldingda həmixə məzmut kilinidu; təhting əbədgiqə məzmut turoquzulidu».□

17 Natan bu barlik səzlər wə barlik wəhiyni heqnemə qaldurmay, Dawutqa eytip bərdi.

18 Andin Dawut padixah kirip, Pərwərdigarning aldida olturup mundaq dedi: «I, Rəb Pərwərdigar, mən zadi kim idim, mening

---

□ 7:12 «Mən öz puxtingdin boləqan nəslingni sening ornungda turoquzup, ...» — muxu yərdə «puxtingdin» — ibraniy tilida «iq-baoqringdin». ■ 7:12 1Pad. 8:20 ■ 7:13 1Pad. 5:19; 6:12; 1Tar. 22:10 □ 7:14 «uningəqa insanlarning tayiqi bilən wə adəm balilirining sawaq-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən» — demək, Dawutning əwladliridin boləqan padixahlar gunah kilsa, Huda ularəqa insaniy wasitə (bəlkim düxməning wasitisi) bilən tərbiyə beridu. ■ 7:14 Zəb. 89:26-27, 31; Ibr. 1:5 □ 7:16 «...sening əyüng wə sening padixahliqing aldingda həmixə məzmut kilinidu» — yaki «...sening əyüng wə sening padixahliqing aldimda həmixə məzmut kilinidu».

öyüm nemə idi, Sən meni muxu dərjigə kəturgüdək? ¹⁹ Ləkin, i Rəb Pərwərdigar, *mening bu mərtiwəm* Səning nəziringdə kiqikkinə bir ix həsabləndi; qünki Sən mən kəlunqning öyining yirəq kəlgüsi toqruluk səzlidinq; bu həmmilə adəmgə daim bolidiqan ixmu, i, Rəb Pərwərdigar? □ ²⁰ Əmdi Dawut Səngə yənə nemə desun? Sən Öz kəlunqni tonuysən, i, Rəb Pərwərdigar! ²¹ Sən səz-wədəng wəjidin, Öz kənglündikigə əsasən bu uluq ixning həmmisini kəlunq bilsun dəp bekitip kəlqansən. ²² Xungə Sən uluqsən, i Pərwərdigar; kələklirimiz bərlək əngliqinidək, Səning təngdixinq yəq, Səndin bəxkə həcqəndək ilah yəqtur. ■

²³ Həlqinq İsrəildək yənə bəxkə bir əl bərmu, ular jəhəndə ələhidə turidu? — Qünki *Sən* Huda ularni Misirdin kətquzup Əzünggə həs bir həlq kəlix üqün, xundəklə nəm-xəhrətkə igə bolux üqün, Əzüng bərdinq; Sən Əzüng üqün Misirdin, əllərdin wə ularning iləhliridin kətquzup qikqan həlqinq əldidə zəmininq üqün

---

□ **7:19 «mening bu mərtiwəm Səning nəziringdə kiqikkinə bir ix həsabləndi»** — demək, «Sən (əlləqəqan) meni muxu (yukiri) dərjigə kəturgənəkənsən...» dəgən səz (18-əyətni kərüng) uning pədxəh boləqanlıqini kərsitidu. Ləkin Huda bu imtiyazdin yənə kəp imtiyazlarni qəxup bərməkqi. 9-16-əyətlərnə kəytidin kərüng. ■ **7:22** Qən. 3:24; 4:35; 32:39; 1Sam. 2:2; Zəb. 86:8; Yəx. 45:5, 18, 22; Mar. 12:29, 32

uluq wə dəhxətlik ixlarni kilding. □ ■ 24 Sən həlking Israilni Özüng üqün əbədgiqə bir həlk boluxka bekitting; Sən, i Pərwərdigar, ularning Hudasi boldung.

25 Əmdi hazır, i Pərwərdigar Huda, Öz kulung wə uning öyi toqrisida eytkan wədənggə əbədgiqə məzmut əməl kiləin; Sən degənliring boyiqə ixni ada kiləaysən! 26 Sening naming əbədgiqə uluqlinip: — Samawiy qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar Israilning üstidə turidəan Hudadur, dəp eytilsun, xundakla Öz kulungning öy-sulalisi sening aldingda məzmut turəuzulsun.

27 Qünki Sən, i samawiy qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar, Israilning Hudasi Öz kulungə: Mən sanga bir öy-sulalə kurup berimən, dəp wəhiy kilding; xunga kulung bu duani sening aldingda kilixka jür'ət kildi.

28 Əmdi sən, i Rəb Pərwərdigar, birdinbir Hudadursən, Sening səzliring həkikəttur wə Sən bu bəht-iltipatni Öz kulungə wədə kilding; ■ 29 xunga kulungning öy-jəmətini Sening aldingda mənggü turuxka nesip kilip bərikətligəysən; qünki Sən, i Rəb Pərwərdigar, buni wədə kiləansən; bu bəht-iltipating

---

□ 7:23 «**ularni... kutkuzup Özüggə has bir həlk kilix üqün, xundakla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, özüng barding**» — tekistning enik mənisi xuki, Israilni Misirdin kutkuzux üqün Huda Əzi xəhsən Misirəja barəan. «**...ularni... əllərdin wə ularning ilahliridin kutkuzup qikkan**» — muxu ibarə bəlkim Hudaning Israil aldida Pələstin zeminida turuwatqan butpərəs əllərnə qoşliwetixini kərsitixi mumkin.

■ 7:23 Qan. 4:7, 34; 10:21; 33:29; Zəb. 147:19-20 ■ 7:28 Yh.

17:17

bilən Öz qulungning öy-jəmæti æbædgiqæ bæht-iltipatkæ nesip bolidu».

8

Dawut ætrapidiki ællærni øzigæ bekindüridu

1Tar. 18:1-14

¹ Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyælgæ hujum kilip, ularni boysundurdi. Xundak kilip, Dawut Filistiyælning qolidin mærkiziy xæhærning hokukini aldi. □

² U hæm Moabiylarqæ hujum kilip, ularnimu mæqlup kildi. U ularni yærgæ yatquzup, tana bilən ølgæp, ikki tana kælgænlærni øltürdi, bir tana kælgænlærni tirik qaldurdi. Moabiylar bolsa Dawutqæ bekinip, uningqæ selik tapxurdi.

³ Andin Zobahning padixahi Ræhobning oqli Hadad'ezær æfrat dæryasioqæ qikip, xu yærdiki hakimiyætni øzigæ qaytidin tartiwalmæqqi bolqanda, Dawut uningqæ hujum kilip, mæqlup kildi. ⁴Dawut uning qoxunidin bir ming yættæ yüz atlik æskærni wæ yigirmæ ming piyadæ æskærni øsir kildi; Dawut harwa atlirining piyini kæstürdi, lekin øzigæ yüz harwilik atni qaldurup qoydi. □ ■

⁵ Dæmæxktiki Suriylær Zobahning padixahi Hadad'ezærgæ yardæm berix üqün qikti, lekin Dawut Suriylærdin yigirmæ ikki ming adæmni

□ **8:1** «...mærkiziy xæhærning hokukini aldi» — yaki «Mættæg-Ammaq xæhirini aldi». □ **8:4** «bir ming yættæ yüz atlik æskær» — yaki «bir ming yættæ yüz jæng harwisi». ■ **8:4** 1Tar. 18:4

öltürdi. □ ⁶ Andin Dawut birnəqqə bargah əskərlərni Dəməxktiki Suriylərning zeminida turoquzdi; xuning bilən Suriylər Dawutka bekinip uningəya selik tapxurdi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningəya nusrət berətti. □

⁷ Dawut Hədad'ezərning oqulamliroqə təminləngən altun qalkanni tartiwelip, Yerusalemoqə kəltürdi ⁸ wə Hədad'ezərning xəhərliri boləqan Bitah bilən Birotay xəhərliridinmu intayin kəp misni qoloqə quxürdi. □

⁹ Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'ezərning pütün qoxunini məqlup qiloqinini anglap, ¹⁰ ez oqli Yoramni Dawutning halini soraxka wə Dawutning Hədad'ezər bilən jəng qilip uni məqlup qiloqinioqə uni təbrikləxkə əwətti. Qünki Hədad'ezər daim Toy bilən jəng qilip keliwatatti. Yoram bolsa kümüx, altun wə mis qaqa-buyumlarni elip kəldi. □ ¹¹⁻¹² Dawut padixah muxularni wə əzi bekinduroqan həmmə əllərdin, jümlidin Suriylərdin, Moabiylərdin, Ammoniylərdin, Filistiylərdin wə Amaləklərdin olja aləqan altun-kümüxlərni Pərwərdigarəya atəp beoqixlidi. Bular Zobaħning padixahı Rəħobning oqli Hədad'ezərdin aləqan oljini ez

---

□ **8:5** «**Dəməxktiki Suriylər**» — yəni «Dəməxktiki Suriyəliklər». □ **8:6** «**Suriylər**» — yəni «Aramiylər». Həzirkı Suriyədikilər ulərdin, yəni Aramiylərdin qıqқан.

□ **8:8** «**Bitah**» — yəni «Təbah» — «1Tar.» 18:8ni kəring.

□ **8:10** «**Toy ... ez oqli Yoramni ... təbrikləxkə əwətti**» — «1Tar.» 18:10də «Yoram» «Hadoram» degən bəxka bir isim bilən atilidu.

iqigə alidu. □

¹³ Dawut Suriylərnı məqlup kılıp, yəni on səkkiz ming adəmnı «Xor wadısı»da ɵltüröp yanqanda, uning nam-dangki heli qıkkanıdı.

■ ¹⁴ U Edomda əskər bargahlırını turquzdı; pütın Edomda bargahlarnı kurdı. Xuning bilən Edomiylarning həmmısı Dawutka bekindı. Dawut kəyergə barsa, Pərwərdigar uningqa nusrət berətti.

¹⁵ Dawut pütkül İsrail üstigə səltənət kıldı; u pütkül həlkını sorap, adil həkümlər qıqırıp adalət yürgüzətti.

Orda əməldarliri

2Sam. 20:23-26; 1Tar. 18:15-17

¹⁶ Zəruiyaning oqlı Yoab qoxunning sərdari boldı; Ahiludning oqlı Yəhoxafat mirza boldı;

¹⁷ Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Ahimələk kahın boldı; Seraya diwan begi boldı. ¹⁸ Yəhoyadaning oqlı Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərnıng yolbaxqısı boldı; Dawutning oqullirimu kahın boldı. □

□ **8:11-12 «Suriylərdin»** — yaki «Edomlardın» — 14-ayətnı wə «1Tar.» 18:11ni kərüng. ■ **8:13** Zəb. 60:1-4 □ **8:18**

«**Kərətiylər bilən Pələtiylər**» — bəlkim Dawutka alahidə muhapizətgilər yaki alahidə zərbidar əskərlər bolqan boluxı mumkin idi. «**Dawutning oqullirimu kahın boldı**» — muxu yərdə «kahın» bəlkim (1) ularning Hudaning ibaditidə adəttiki kahınlardın baxka alahidə wəzipiliri barlıqını; (2) həkimiyyətə birhil wəzirlikini kərsitixi mumkin («1Tar.» 18:17nimu kərüng).

9

Məfiboxətka xəpəkət kərsitix

¹ Dawut: Saulning əyidin tirik qalğan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonatanning hərmitidə uningə xapaət kərsitəy? — dedi.

² Əmdi Saulning ailisidiki Ziba degən bir hizmətkar qalğanidi. Ular uni Dawutning kəxiqə qakirdi. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamu? dəp soridi. U: Pəkir mən xu! — dedi.■

³ Padixah: Saulning ailisidin birərsi tirik qaldimu? Mən uningə Hudaning xapaitini kərsitəy dəwatimən, — dedi. Ziba padixahqa: Yonatanning bir oqli tirik qaldi; uning ikki puti aqsaydu — dedi.□ ■

⁴ Padixah uningdin: U kəyərdə, dəp soridi. Ziba padixahqa: U Lo-Dibarda, Ammiəlning oqli Makirning əyidə turidu — dedi.

⁵ Xunga Dawut padixah kixi əwətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqli Makirning əyidin elip kəldi.

⁶ Saulning nəwrisi, Yonatanning oqli Məfiboxət Dawutning aldiqə kəlgəndə, yüzini yərgə yikip, təzim kildi. Dawut: Sən Məfiboxətmu? — dəp qakiriwidi, u: Pəkir xu! — dəp jawap qayturdi.

■ 9:2 2Sam. 16:1-4; 19:17 □ 9:3 «Yonatanning bir oqli tirik qaldi; uning ikki puti aqsaydu» — Zibaning bu səzni deyixi, bəlkim, Dawutning Saulning jəmətidikilərnə izdəxtiki məksiti əz təhtigə heqkandaq təhdit bolmasliqi üqün, ularni yokitix, dəp oylisa kerək; xunga u Məfiboxətne aqsak dəydu — aqsak bir adəm təhtə heqkandaq təhdit bolmaydu, əlwəttə.

■ 9:3 2Sam. 4:4

⁷ Dawut uningoa: Qorqmioqin, atang Yonatan üqün, sanga xapaät kilmay qalmaymən; bowang Saulning həmmə yər-zeminlirini sanga qayturup berəy, sən həmixə mening dastihinimdin oqizalinisən — dedi. □

⁸ Məfiboxət təzim kilip: Qulung nemə idi, məndək bir əlük it aliyliri kədirliğüdək nemə idim? — dedi.

⁹ Andin padixah Saulning hizmətkari Zibani qakirip uningoa: Saulning wə pütkül ailisining həmmə təəllukatini mana mən oqoqangning oqlining qolioa bərdim. ¹⁰ Sən bilən oqulliring wə hizmətkarliring uning üqün xu zeminda teriqqilik kilip, qıqқан məhsulatlirini oqoqangning oqlioqə yeyixkə tapxurunglar. Oqoqangning oqli Məfiboxət mən bilən həmixə həmdastihan bolup oqizalinidu, — dedi (Zibaning on bəx oqli wə yigirmə hizmətkari bar idi).

¹¹ Ziba padixahqa: Oqoqam padixah qullirioqə buyruoqanning həmmisigə kəminiliri əməl kilidu, — dedi. Padixah Dawut yənə: Məfiboxət bolsa padixahning bir oqlidək dastihinimdin taam yesun — dedi.

¹² Məfiboxətning Mika degən kiqik bir oqli bar idi. Zibaning əyidə turuwatqanlarning həmmisi Məfiboxətning hizmətkarliri boldi. ¹³ Əmdi Məfiboxət Yerusalemda turatti; qünki u həmixə padixahning dastihinidin taam yəp turatti. Uning ikki puti aqsak idi.

□ **9:7 «bowang Saul»** — ibraniy tilida «atang Saul» degən söz bilən ipadilini. «Ata» degəning ibraniy tilida mənisi kəngdur.

10

Dawut wə Ammoniylar

1Tar. 19:1-19

¹ Keyin xundak ix boldiki, Ammoniylarning padixahı ɛldi wə uning Ҳanun degən oqlı ornida padixahı boldi.

² Dawut bolsa: Uning atisi manga iltipat kərsətkəndək mən Nahaxning oqlı Ҳanunoğa iltipat kərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisinin pətisigə *Ҳanunning* kənglini soraxka öz hizmətkarlıridin birnəqqini mangdurdi. Dawutning hizmətkarlıri Ammoniylarning zeminiğa kəlgəndə, ³ Ammoniylarning əməldarlıri oqjisi Ҳanunoğa: Sili Dawutni rastla atilirining hərmiti üqün qaxlırioğa kəngül sorap adəm əwətiptu, dəp karamla? Dawutning hizmətkarlırini qaxlırioğa əwətkini xəhərnı paylap uningdin məlumat elix, andin bu xəhərnı aqdurux üqün əməsmu? — dedi.

⁴ Xuning bilən Ҳanun Dawutning hizmətkarlırini tutup, saqallirining yerimini quxürüp, kiyimlirining bəldin təwinini kəstürüp, kətinı eqip kətküzüwətti. ⁵ Bu həwər Dawutka yətküzüldi; u ularni kütüwelixka aldığa adəm mangdurdi; qünki ular intayin nomus həs kıləjanidi. Padixahı ularğa: Saqalburutunqlar əskiqilik Yeriho xəhiridə turup, andin yenip kelinglar, — dedi.

⁶ Ammoniylar əzlırining Dawutning nəpritigə uqriəanlıkını bilip, adəm əwətip Bəyt-Rəhəbdiki Suriylər bilən Zobaḥdiki Suriylərdin yigirmə ming piyadə əskər, Maakaḥning padixahıdin bir ming adəm wə Tobdiki

adamlərdin on ikki ming adəmni yallap kəldi. ⁷ Dawut buni anglap, Yoabning pütkül jənggiwar qoxunini *ularning aldioğa* mangdurdi. ⁸ Ammoniylar qikiq xəhərning dərwasisining aldidə səp tüzidi; Zobaḥ bilən Rəhəbdiki Suriylər wə Tob bilən Maakaḥning adəmliri dalada səp tüzidi; □ ⁹ Yoab jəngning aldi həm kəynidin bolidioqanlikiğa kəzi yetip, Israildin bir kisi sərhil adəmlərnə iloqap, Suriyələrgə qarxi səp tüzidi; ¹⁰ qaloqanlarnə Ammoniylarğa qarxi səp tizəqin dəp inisi Abixayning qolioğa tapxurp, uningğa:

¹¹ — Əgər Suriylər mənə küqlük kəlsə, sən mənə yardəm bərgəysən; əmma Ammoniylar sənə küqlük kəlsə, mən berip sənə yardəm bəre. ¹² Jür'ətlik boləqin! Əz həlkimiz üqün wə Hudayimizning xəhərliri üqün baturluk qilayli. Pərwərdigar Əzigə layiq kərunginini qiloqay! — dedi.

¹³ Əmdi Yoab wə uning bilən boləqan adəmlər Suriyələrgə hujum qiloqili qikti; Suriylər uning aldidə qaçti. ¹⁴ Ammoniylar Suriyələrnəng qaçqinini kərgəndə, ularmu Abixaydin qeqip, xəhərgə keriwaldi. Yoab bolsa Ammoniylar bilən jəng qilixtin qekinip, Yerusalemqə yenip kəldi.

¹⁵ Suriylər bolsa əzlrining Israillarning aldidə məqlup boləqinini kərgəndə, yənə jəm boluxti. ¹⁶ Hədad'ezər adəmlərnə əwətip, *əfrat* dəryasining neri təripidiki Suriyələrnə *yadəmgə* qakirip, ularnə yətkəp kəldi; ular Helam

---

□ **10:8 «xəhərning dərwasisi»** — «xəhər» bəlkim ularning paytəhti Rabbahni kərsitidu (14-ayətni kərunq).

xəhiringə kəlgəndə, Hədad'ezərning qoxunining sərdari Xobak ularoqa baxqilik qildi.

¹⁷ Bu həwər Dawutka yətkəndə, u pütkül Israilni yiqdurup, Iordan dəryasidin ötüp, Helam xəhiringə bardı. Suriylər Dawutka qarxi səp tizip, uningoqa hujum qildi. ¹⁸ Suriylər yənə Israildin kaqti. Dawut bolsa yəttə yüz jəng hərwilikni, kirik ming atlik əskərnı kirdi həm qoxunining sərdari Xobakni u yərdə öltürdi. □

¹⁹ Hədad'ezərgə bekinənan həmmə padixahlar əzlrining Israil aldida yəngilginini kərgəndə, Israil bilən sülh kılıxip ularoqa bekindi. Xuningdin keyin Suriylər Ammoniylaroqa yənə yərdəm birixkə jür'ət kılalmıdı.

11

Dawutning eoqir gunahı

¹ Xundak boldiki, yəngi yilning bexida, padixahlar jənggə atlanənan waqıtta Dawut Yoabni adəmliri bilən həmdə həmmə Israilni jənggə mangdurdi; ular Ammoniylarning zeminini wəyran kılıp, Rabbah xəhiringini

□ **10:18 «kirik ming atlik əskər»** — yaki «kirik ming piyədə əskərnı» — «1Tar.» 19:18ni kərüng. Xu yərdə «yəttə ming jəng hərwişi» deyilidu. Pərkining səwəbi bəlkim: (1) qolimizdiki kəqürmilərdə kəqürgüqining səwənliki boluxı mumkin; (2) ikki ayəttə hatiriləngən sanlarnı hesablıx nuqtisi ohximaydıənan boluxı mumkin.

muhasirigə aldi. Lekin Dawut Yerusalemda qaldı. □ ■

² Bir küni kəqtə Dawut kariwattin qopup, padixah ordisining əgizisidə aylinip yürətti; əgzidin u munqida yuyuniwatkan bir ayalni kərđi. Bu ayal bək qiraylık idi. ³ Dawut adəm əwətip, ayalning həwirini soridi; birsi uningə: — Bu Eliamning kızı, Hıttiy Uriyaning ayali Bat-Xeba əməsmu? — dedi.

⁴ Dawut kixi əwətip, uni kexioğa əkəltürdi (u waqıtta u adəttin pakliniwatkanıdı). U uning kexioğa kəlgəndə, Dawut uning bilən billə boldi; andin u öz əyigə yenip kətti. □ ■

⁵ Xuning bilən u ayal hamilidar boldi, həm Dawutka: Mening boyumda qaptu, dəp həwər əwətti.

⁶ Xuning bilən Dawut Yoabka həwər yətküzüp: Hıttiy Uriyani mening keximoğa əwətinglar, dedi. Yoab Uriyani Dawutning kexioğa mang-durdi. ⁷ Uriya Dawutning kexioğa kəlgəndə, u Yoabning halini, həlkning halini wə jəng əhwalini soridi. ⁸ Andin Dawut Uriyoğa:

□ **11:1 «yengi yilning bexida»** — Huda Yəhədiy həlkiyə tapx-uroqan kalendar boyiqə «yengi yil» ətiyazda baxlinatti («Mis.» 12:1). ■ **11:1** 1Tar. 20:1-3 □ **11:4 «u waqıtta u adəttin pakliniwatkanıdı»** — yaki «u waqıtta u yengila paklanoqanıdı». Musoğa qüxürülgən qanun boyiqə («Law.» 15:19-20) ər kixining öz ayalining adət waqtida (7 kün həsablinatti) uning bilən billə yetixioğa bolmaytti, bolmisa u ibadətke nisbətən «napak» qilinatti (ayal kixining «adəttin yengila paklanoqan» waqtida hamilidar boluxi əng mumkin boləqan waqıt, əlwəttə). «Pak» bolsun «napak» bolsun baxka birsining ayaliəğa tegix intayin eoqir gunəhdur, əlwəttə. ■ **11:4** Law. 15:19-24; 18:19

Øz øyüggə berip putliringni yuøin, dedi. Uriya padixahning ordisidin qikqanda, padixah kæynidin uningøa bir sowøa øwætti. □

⁹ Lekin Uriya øz øyigə barmay, padixahning ordisining dærwazisida, øojisining baxka kul-hizmætkarlirining arisida yatti.

¹⁰ Ular Dawutka: Uriya øz øyigə barmidi, dæp hæwær bærdi. Dawut Uriyadin: Sæn yirak sæpærdin kælding æmæsmu? Nemixka øz øyüggə kætmiding? — dæp soridi.

¹¹ Uriya Dawutka: Mana, æhdæ sanduqi, Israillar wæ Yæhudalar bolsa kæpilærdæ turup, øojam Yoab bilæn øojamning hizmætkarliri oquq dalada qedir tikip yetiwatsa, mæn yæp-iqip, ayalim bilæn yetixka øyümgə baraymu? Sening jening bilæn wæ hayating bilæn kæsæm kilimænki, mæn undaq ixni kilmaymæn — dedi.

¹² Dawut Uriyaøa: Bügün bu yærdæ qaloqin, øtæ seni kætküzwetimæn, — dedi. Uriya u küni wæ øtisi Yerusalemda kaldi. ¹³ Dawut uni qakirip hæmdastihan kilip, yæp-iqküzüp mæst kildi. Lekin xu keqisi Uriya øz øyigə barmay, qikip øojisining kul-hizmætkarlirining arisida øz kariwitida uhlidi.

¹⁴ Øtisi Dawut Yoabka hæt yezip, Uriyaning aloqaq ketixigə bærdi. ¹⁵ Hættæ u: Uriyani soqux æng kæskin bolidioqan aldinkæ sæptæ turøuzøin, andin uning øltürülüxi üqün uningdin qekinip turunglar, dæp yazøanidi.

¹⁶ Xuning bilæn Yoab xæhæрни көзитип,

□ **11:8 «Øz øyüggə berip...»** — ibranij tilida «Øz øyüggə qüxüp» — orda Yerusalemning bæk yukiri bir jayida idi. **«putliringni yuøin...»** — demæk, «rahætlæn».

Uriyani palwanlar *kəskin soʻkuxkan* yergə mangdurdi. ¹⁷ Xəhərdiki adəmlər qikip, Yoab bilən soʻkuxkanda həlktin, yəni Dawutning adəmliridin birnəqqisi yikildi; Uriyamu əldi.

¹⁸ Yoab adəm əwətip jəngning həmmə wəkəliridin Dawutka həwər bərdi. ¹⁹ U həwərqigə mundak tapilidi: Padixahka jəngning həmmə wəkəlirini dəp boləjiningda,

²⁰ əgər padixah oʻzəzəplinip seningdin: Soʻkuxkanda nemixka xəhər sepiloʻa xundak yekin bardinglar? Ularning sepilidin ya atidoʻanlikini bilməmtinglar?

²¹ Yərubbəxətning oʻqli Abimələkni kim oltürginini bilməmsən? Bir hotun sepildin uningə bir parqə yarəjunqak texini etip, u Təbəz xəhiridə oʻlmidimu? Nemixka sepiloʻa undak yekin bardinglar? — Desə, sən: Silining kulliri Hittiy Uriyamu əldi, dəp eytkin — dedi. □ ■

²² Həwərqı berip Yoab uningə tapxurup əwətkən həwərnıng həmmisini Dawutka dəp bərdi. ²³ Həwərqı Dawutka: Duxmənler bizdin küqlük kelip, dalada bizgə hujum kildi; lekin biz ularə zərbə berip qekindürüp, xəhərnıng dərwasisiəiqə koʻşliduk. ²⁴ Andin ya atkuqilar sepildin kul-hizmətkarlıringə ya etip, padixahning kul-hizmətkarlıridin birnəqqini oltürdi. Kulliri Uriyamu əldi — dedi.

²⁵ Dawut həwərqigə: Yoabka mundak degin: —

□ **11:21 «Bir hotun sepildin uningə bir parqə yarəjunqak texini etip, u ... oʻlmidimu?»** — bu wəqə «Hak.» 9:50-57də tepilidu. ■ **11:21** Hak. 9:52, 53

Bu ix nəziringdə eəir bolmisun, kiliq ya uni ya buni yəydu; xəhərgə boləan hujuminglarni kəttik kiliq, uni əulitinglar, dəp eytip uni jür'ətləndürgin — dedi.

²⁶ Uriyaning ayali eri Uriyaning əlginini anglap, eri üçün matəm tutti.

²⁷ Matəm künliri ətkəndə Dawut adəm əwətip uni ordisiəa kəltürdi. Xuning bilən u Dawutning ayali bolup, uningəa bir oəul tuədi. Lekin Dawutning kələan ixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil idi.

12

Natan pəyoəəmbər Dawutkə tənbiə beridu

¹ Pərwərdigar Natanni Dawutning kəxiəa mangdurdi. U Dawutning kəxiəa kelip uningəa mundak dedi: «Bir xəhərdə ikki adəm bar bolup, birsi bay, yənə birsi kəmbəəəəl idi.

² Bayning intayin tola kəy wə kala padiliri bar idi. ³ Lekin kəmbəəəəlning əzi setiwelip bakkan kiqik bir saəliq kəzidin baxkə bir nərsisi yok idi. Kəza kəmbəəəəlning əyidə baliliri bilən təng əsüp qəng boldi. Kəza uning yeginidin yəp, uning iəkinidin iəip, uning kuqikida uhlidi; uning nəziridə u əz kizidək idi. ⁴ Bir küni bir yoluqi bayningkigə kəldi. Əmma u əzigə kəlgən mehman üçün əzining kəy yaki kala padiliridin birini yegüzüxkə təyyarlaxkə kəzi kiymay, bəlki kəmbəəəəlning kəzisini tartiwelip soyup, kəlgən mehman üçün təyyarlidi».

⁵ Dawut buni anglap u kixigə kattik oʻzəzəpləndi. U Natanoʻja: Pərwərdigarning hayati bilən *kəsəm kilimənki*, xuni kiləqan adəm əlümgə layiktur! ⁶ U heq rəhimdillik kərsətməy bu ixni kiləqini üqün kəzioʻja tət həssə tələm təlison — dedi. □ ■

⁷ Natan Dawutka: Sən dəl xu kixidursən! Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən seni Israilning üstidə padixah boləqili məsih kildim wə Saulning kolidin kutkuzdum; ■ ⁸ Mən oʻqjangning jəmətini sanga berip, oʻqjangning ayallirini kuqikingəja yatkuzup, Israilning jəməti bilən Yəhudaning jəmətini sanga bərdim. Əgər sən buni az kərgən bolsang, Mən sanga yənə həssiləp bərettim; □ ⁹ Nemixka Pərwərdigarning səzini kəzgə ilmay, uning nəziridə rəzil boləqanni kilding? Sən Hittiy Uriyani kiliq bilən əltürgüzüp, uning ayalini əzünggə ayal kilding, sən uni Ammoniylarning kiliqi bilən kətl kilding. ¹⁰ Əmdi sən Meni kəzgə ilmay, Hittiy Uriyaning ayalini əzünggə ayal kiləqining üqün, kiliq sening əyüngdin ayrilmaydu».

¹¹ Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana əz əyüngdin sanga yamanlik kəltürüp, kəzliringning aldidə ayalliringni elip, sanga yəqin birsigə bərimən, u bolsa küpkündüzdə

□ **12:6 «bu ixni kiləqini üqün kəzioʻja tət həssə tələm təlison»** — «Mis.» 22:1ni kəring. ■ **12:6 Mis. 22:1** ■ **12:7 1Sam. 16:13** □ **12:8 «Mən oʻqjangning jəmətini sanga berip, oʻqjangning ayallirini kuqikingəja yatkuzup...»** — «oʻqjang» Saul padixahni kərsitidu.

ayalliring bilən yatidu. ■ ¹² Sən bolsang u ixni məhpiy kilding, lekin Mən bu ixni pütkül Israilning aldida kündüzdə kilmən» — dedi.

¹³ Dawut Natanöa: — Mən Pərwərdigarning aldida gunah kildim — dedi. Natan

Dawutka: Pərwərdigar həm gunahingdin ötti; sən ölməysən. ¹⁴ Həlbuki, bu ix bilən Pərwərdigarning düxmənlirigə kupurluk kixkə pürsət bərgining üqün, seningdin tuquloğan oqul bala qokum ölidu, — dedi.

¹⁵ Xuning bilən Natan öz öyigə kaytip kətti. Pərwərdigar Uriyaning ayalidin Dawutka tuquloğan balini xundak urdiki, u kattik kesəl boldi.

¹⁶ Dawut bala həkkidə Hudaöa yelindi. U roza tutup, keqilərdə iqqirigə kirip yərdə düm yatatti.

□ ¹⁷ Uning jəmätining aqsakalliri kopup uning kexioa berip, uni yərdin kopurmakqi boldi; lekin u unimidi wə ular bilən tamak yeyixni rət kildi. ¹⁸ Yəttinqi küni bala öldi. Dawutning hizmətkarlıri bala öldi, degən həwəni uningöa berixtin kərkup: «Bala tirik wakitida padixah bizning sözlirimizgə kulak salmidi, əmdi biz kəndakmu uningöa bala öldi, dəp həwər berimiz? U özini zəhimləndürüxi mumkin!» — deyixti.

¹⁹ Ləkin Dawut hizmətkarlırining piqirlaxkınıni kərüp, balining əlgini ukti. Xunga Dawut hizmətkarlıridin: Bala öldimu? dəp soridi. Ular: Öldi, — dəp jawab bərdi.

■ **12:11** Qan. 28:30; 2Sam. 16:22 □ **12:16** «**U roza tutup, keqilərdə iqqirigə kirip yərdə düm yatatti**» — yaki «U roza tutup, keqidə iqqirigə kirip yərdə düm yatti».

²⁰ Xuning bilən Dawut yərdin qopup, yuyunup, *huxbuy* may bilən məsihlinip, kiyimlirini yənggüxləp, Pərwərdigarning öyigə kirip ibadət kildi; andin öz öyigə kaytip özigə tamak əkəltürüp yedi. ²¹ Hizmətkarliri uningə: Silining bu nemə kıləlanliri? Bala tirik qaşda roza tutup yioqlidila, lekin bala əlgəndin keyin qopup tamak yedila, — dedi.

²² U: Mən: «Kim bilsun, Pərwərdigar manga xapaət kərsitip, balini tirik qaldurarmikin» dəp oylap, bala tirik waqıtta roza tutup yioqlidim.

²³ Ləkin əmdi u əlgəndin keyin nemixka roza tutay? Mən uni yandurup alalaymənmu? Mən uning yenioqa barimən, lekin u yenimoqa yenip keləlməydu, — dedi

²⁴ Dawut ayali Bat-Xebaşqa təsəlli bərdi. U uning kəxioqa kirip uning bilən yatti; u bir oşul tuşiwidi, Dawut uni Sulayman dəp atidi. Pərwərdigar uni səydi, □ ■ ²⁵ wə Natan pəyoqəmbər arkilik wəhiy yətküzüp, uningə Pərwərdigar üqün «Yədidiya» dəp isim koydi. □

Dawutning qoxunliri Ammoniylarni məşlup kılıdu

1Tar. 20:1-3

²⁶ Yoab Ammoniylarning xahənə paytəhti Rab-bahka hujum kılıp uni aldi. ■ ²⁷ Andin Yoab

□ **12:24** «Dawut uni Sulayman dəp atidi» — «Sulayman» ibraniy tilida «xalom» — aman-tinqlik, hatirjəmlik degən mənidiki səz bilən munasiwətlik. ■ **12:24** 1Tar. 22:9; Mat. 1:6 □ **12:25** «Natan pəyoqəmbər arkilik ... uningə

... «Yədidiya» dəp isim koydi» — «Yədidiya»: «Pərwərdigar səyğən», degən mənide. ■ **12:26** 1Tar. 20:1-3

həwərqilərnı Dawutning kəxiəqə mangdurup: Mən Rabbahka hujum kilip, xəhərning su bar kışmini aldim. ²⁸ Həzir sən kəloqan əskərlərnı yiqip, xəhərni kəmal kilip, uni ixəqal kiləqin; bolmisa mən xəhərni alsam, mening ismim bilən atilixi mumkin — dedi.

²⁹ Xunga Dawut həmmə həlkni jəm kilip, Rabbahka hujum kilip uni aldi.

³⁰ U ularning padixahining tajini uning bexidin aldi. Uning üstidiki altunning əqirliəqi bir talant idi, wə uning kəzidə bir gəhər bar idi. Kixilər bu tajni Dawutning bexiəqə kiygüzdi, Dawut bolsa u xəhərdin nuroqun olja aldi. □ ■

³¹ Əmma u yərdiki həlkni xəhərdin qikirip ularni hərə, haman tepidiəqan tirnilar wə təmür paltılar bilən ixlətti yaki humdanda kəttik əmgəkkə saldi; Dawut Ammoniylarning həmmə xəhərliridə xundak kildi; andin Dawut barliq həlk bilən Yerusalemoqə yenip kəldi. □ ■

13

Dawutning kizi Tamar ziyankəxlikkə uqraydu

□ **12:30 «altunning əqirliəqi bir talant idi»** — «bir talant» bəlkim 34 kilogramdur. «**uning kəzidə bir gəhər bar idi**» — yaki «uningəqə birnəəqqə gəhər kədaldi». ■ **12:30** 1Tar. 20:2

□ **12:31 «u ... ularni hərə, haman tepidiəqan tirnilar wə təmür paltılar bilən ixlətti yaki humdanda kəttik əmgəkkə saldi»** — baxka birhil tərjimisi: «u ... ularni hərilərnı tegigə besip yaki haman tepidiəqan tirnilar astiəqə yaki paltining astiəqə aldi yaki ularni humdandin ətküzdi» (demək, ularni intayin kiynidi). ■ **12:31** 1Tar. 20:3

¹ Dawutning oqli Abxalomning Tamar degən qiraylik bir singlisi bar idi. Bu ixlardin keyin, Dawutning oqli Amnon uningqa axiq bolup qaldi. ² Amnon singlisi Tamarning ixkida xungə dərđ tarttiki, u kesəl bolup qaldi. Əmma Tamar tehi kız idi; xuning bilən Amnonqa uni bir ix qilix mumkin bolmaydiqandək kəründi.

³ Lekin Amnonning Yonadab isimlik bir dosti bar idi. U Dawutning akisi Ximeahning oqli idi. Bu Yonadab tolimu hiyliğər bir kixi idi.

⁴ U Amnonqa: Sən padixahning oqli turup, nemixka kündin küngə bundak jüdəp ketisən? Kəni, manga eytip bər, dedi. Amnon uningqa: Mən inim Abxalomning singlisi Tamarqa axiq boldum, dedi. □

⁵ Yonadab uningqa: Sən aqrip orun tutup, yetip qaloqan boluwal; atang seni kərgili kəlgəndə uningqa: Singlim Tamar kelip manga tamak bərsun; uning tamak ətkinini kərüxüm üqün, aldimda tamak etip bərsun, mən uning qolidin tamak yəy, dəp eytkin, dedi.

⁶ Xuning bilən Amnon yetiwelip özini kesəl kərsətti. Padixah uni kərgili kəlgəndə, Amnon padixahqa: Ətünimən, singlim Tamar bu yərgə kelip, manga ikki qoturmaq təyyar qilip bərsun, andin mən uning qolidin elip yəy, dedi.

⁷ Xuning bilən Dawut ordisioqa adəm əwətip Tamarqa: Səndin ətünimənki, akang Amnonning əyigə berip, uningqa yegüdək bir nemə təyyarlap bərgin, dəp eytti.

⁸ Tamar Amnonning əyigə bardi; u yatqanidi. U

□ **13:4 «kündin küngə ...»** — ibraniy tilida «ətigəndin ətigəngə...».

un elip yuqurup, qoturmaqlarni kez aldida etti. ⁹ Andin u qoturmaqni kazandin elip, uning aldiqqa koydi. Lekin u yigili unimidi; u: — Həmmə adəm mening qeximdin qikiq kətsun, dedi. Xuning bilən həmmə kixilər uning qexidin qikiq kətti.

¹⁰ Andin Amnon Tamarqqa: Taamni iqkiriki hujriqqa elip kirgin, andin qolungdin elip yəymən, — dedi. Tamar əzi ətkən qoturmaqni iqkiriki hujriqqa, akisi Amnonning qexiqqa elip kirdi.

¹¹ Tamar ularni uningqqa yegüzüp qoymaqqi boluwidi, u uni tutuwelip: I singlim, kəl! Mən bilən yatqin! dedi.

¹² Lekin u uningqqa jawab berip: Yaq, i aka, meni nomusqa qoymiqin! Israilda bundaq ix yok! Sən bundaq pəskəxlik qilmiqin!

¹³ Mən bu xərməndiqilikni qandakmu kətürüp yürələymən?! Sən bolsang Israilning arisidiki əhməqlərdin bolup qalisən. Ətünüp qalay, pəkət padixahqa desəngla, u meni sanga təwə boluxtin tosimaydu, — dedi.

¹⁴ Lekin u uning səzigə qulak salmidi. U uningdin küqlük kelip, uni zorlap ayaq asti qilip uning bilən yatti.

¹⁵ Andin Amnon uningqqa intayin qattiq nəprətləndi; uning uningqqa bolqan nəpriti uningqqa bolqan əslidiki muhəbbitidin ziyadə boldi. Amnon uningqqa: Qopup, yoka! — dedi.

¹⁶ Tamar uningqqa: Yaq! Meni həydigən gunahing sən həli manga qiloqan xu ixtin bəttərdur, dedi. Lekin Amnon uningqqa qulak salmidi, ¹⁷ bəlki hizmitidiki yax yigitni

qakirip: Bu *hotunni* manga qaplaxturmay, sirtka qikiriwät, andin ixikni takap koy, dedi. □

¹⁸ Tamar tolimu rəngdar bir kənglək kiygənidi; qünki padixahning tehi yatliq bolmioqan kizliri xundak kiyim kiyetti. Amnonning hizmətkari uni qoqlap qikirip, ixikni takiwaldi. ¹⁹ Tamar bexioqa kül qeqip, kiygən rəngdar kənglikini yirtip, kolini bexioqa koyup yioqliqan peti ketiwatatti. ²⁰ Akisi Abxalom uningqa: Akang Amnon sən bilən yattimu? Hazirqə jim turoqin, singlim. U sening akang əməsmu? Bu ixni kəngluggə almiqin, — dedi. Tamar akisi Abxalomning öyidə kəngli sunuq halda turup qaldi.

²¹ Dawut padixahmu bolqan barliq ixlarni anglap intayin aqqiklandi.

²² Abxalom bolsa Amnonqa ya yahxi, ya yaman heq gəp qilmidi. Qünki Abxalom singlisi Tamarni Amnonning horliqanliqidin uni eq kərətti.

Abxalom Amnonni əltüridu

²³ Toluq ikki yil ətöp, Əfraimoqa yekin Baal-Hazorda Abxalomning kırkıoquqiliri koylirini kırkiwatatti; u padixahning həmmə oququllirini təklip kildi. □ ²⁴ Abxalom padixahning kexioqa kelip: Mana qulliri koylirini kırkitiwatidu,

---

□ **13:17 «bu hotunni manga qaplaxturmay...»** — ibraniy tilida «buni manga qaplaxturmay...». □ **13:23 «ikki yil ətöp,... Baal-Hazorda Abxalomning kırkıoquqiliri koylirini kırkiwatatti»** — ibraniy tilida: «... ikki yil ətöp,... Abxalomning ...Baal-Hazorda (koy) kırkıoquqiliri bar idi».

padixah wə hizmətkarlarining silining kulliri bilən billə berixini ətünimən, — dedi.

²⁵ Padixah Abxalomoqa: Yak, oqlum, biz həmmimiz barmayli, sanga eqirqilik qūxūp qalmisun, — dedi. Abxalom xunqə desimu, u barqili unimidi, bəlki uningoqa amət tilidi.

²⁶ Lekin Abxalom: Əgər berixka unimisila, akam Amnonni biz bilən barqili qoysila, — dedi.

Padixah uningdin: Nemixka u sening bilən baridu?» — dəp soridi. □

²⁷ Əmma Abxalom uni kəp zorliqini üqün u Amnonning, xundakla padixahning həmmə oqullirining uning bilən billə berixioqa koxuldi.

²⁸ Abxalom öz oqlamlirioqa buyrup: Səgək turunglar, Amnon xarab iqip hux kəyp bolqanda, mən silərgə Amnonni urunglar desəm, uni dərhal əltürunglar. Korkmanglar! Bularni silərgə buyruoquqi mən əməsmu? Jür'ətlük bolup baturluk kərsitinglar — dedi.

²⁹ Xuning bilən Abxalomning oqlamliri Amnonoqa Abxalom əzi buyruoqandək kildi. Xuan padixahning həmmə oqulliri kopup, hər biri öz keqirioqa minip kaqti. ³⁰ Xundak boldiki, ular tehi yolda keqip ketiwatkanda, «Abxalom padixahning həmmə oqullirini əltürdi. Ularning heq biri qalmidi» degən həwər Dawutka yətküzüldi.

□ **13:26 «Əgər berixka unimisila, akam Amnonni biz bilən barqili qoysila»** — Abxalom atisi Dawutning gumanini kozoqap koymaslik üqün (təkəllup boyiqə) uni awwal təkliq kilidu. U padixah koqulmasaliki mumkin, dəp bilətti (padixah dərwekə unimidi); xuning bilən u təkəllup bilən padixahning tunji oqli Amnonni təkliq kilalaytti.

³¹ Padixah qorup kiyimlirini yirtip yerdə düm yatti; uning həmmə kul-hizmətkarlıri bolsa kiyimliri yirtik halda yenida turatti. ■ ³² Əmma Dawutning akisi Ximeahning oqli Yonadab uningqa: — Oşojam, ular padixahning oqulliri bolqan həmmə yigitlərnı ɵltürdi, döp hiyal qilmisila. Qünki pəkət Amnon ɵldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisi Tamarnı har qılqan kündin baxlap Abxalomning aqzidin qıqarmıqan niyiti idi. ³³ Əmdi oşojam padixah «Padixahning həmmə oqulliri ɵldi» degən oyda bolup kengüllirini biaram qilmisila. Qünki pəkət Amnonla ɵldi — dedi.

³⁴ Abxalom bolsa qeqip kətkənidi. *Yerusalemdiki* kəzətqi oqlam qarıwıdı, mana, qərɓ tərıpidin taqning yenidiki yol bilən nurqun adəmlər keliwatatti. □ ³⁵ Yonadab padixahqa: Mana, padixahning oqulliri kəldi. Dəl qulliri degəndək boldi — dedi.

³⁶ Səzini tügıtip turıwıdı, padixahning oqulliri kelip qattıq yıqazar qıldı. Padixah bilən hizmətkarlırimu qattıq yıqlaxtı. ³⁷ Lekin Abxalom bolsa Gəxurning padixahı, Ammihudning oqli Talmayning qexıqaz bardi. Dawut oqli üqün hər künü haza tutup qayoqurdi. □

³⁸ Abxalom qeqip, Gəxuroqaz berip u yerdə üq yil turdi. ³⁹ Dawut padixahning qəlbi Abxalomning yenıqaz berıqkaz intızar boldi; qünki u Amnonoqaz

■ **13:31** 2Sam. 1:11 □ **13:34 «qərɓ tərıpidin...»** — yaki «uning kəyni tərıpidin...». □ **13:37 «Abxalom bolsa Gəxurning padixahı, Ammihudning oqli Talmayning qexıqaz bardi»** — Talmay Abxalomning qong atisi (apisining atisi) idi («1Tar.» 2:3).

nisbətən təsəlli tapqanidi, qünki u ölgənidi. □

14

Abxalom Yerusalemoğa qaytip kelidu

¹ Əmdi Zəruiyaning oqli Yoab padixah qəlbining Abxalomoğa təlmürivatqanlığını bayqidi. □

² Xuning üqün Yoab Təkoəoğa adəm əwətip u yərdin danixmən bir hotunni əkəldürüp uningə: Səndin ötünəy, özüngni matəm tutqan kixidək kərsitip qarilik kiyimi kiyip, özüngni ətirlik may bilən yaqlimay, bəlki özüngni ölgüqi üqün uzun wəkit həzidar boləqan ayaldək kili □ ³ *Dawut* padixahning qexioğa berip uningə mundək deyin, — dedi.

Xundək kili, Yoab deməkqi boləqanlirini u ayaloğa əgətti. ⁴ Xuning bilən Təkoalix bu ayal

---

□ **13:39 «Dawut padixahning qəlbi Abxalomning yenioğa berixqa intizar boldi»** — bu ayətning birinqi qismi toqruluk baxqa birhil qüxənqə: «Dawut padixah qəlbidə «mən qiqip Abxalomni uray» degən niyəttin yenip qaldi». □ **14:1 «...Yoab padixah qəlbining Abxalomoğa təlmürivatqanlığını bayqidi»** — baxqa birhil təjimi: «...Yoab padixah qəlbining Abxalomoğa əq boləqanlığını bayqidi». Biraq Yoabning ixlətkən tədbiridin (2-23) qarioğanda, bizning təjimizni xu əhwəloğa bəkrək maslixidu, dəp qaraymiz. □ **14:2 «özüngni ətirlik may bilən yaqlimay,...»** — ibraniy tilida «özüngni ətirlik may bilən məsihləməy,...». Kona zamanlarda ottura xərktiki əllər arisida kixilərdə (ərlər wə ayallardimu) yüzlirini ətirlik may bilən sürux aditi bar idi. Lekin matəm tutqanlar qayoquni bildürux üqün xundək qilmaytti.

padixahning aldiqā berip, təzim qilip, bax urup: I padixahim, meni kutquziwalqayla, — dedi.

⁵ Padixah uningdin: Nemə dərding bar? dəp soridi. U jawap berip: Mən dər wəkə bir tul hotunmən! Erim əlöp kətti; ⁶ Dedəklirining ikki oqli bar idi. Ikkisi etizlikta uruxup qelip, ariqā qūxidiqān adəm bolmiqāqqa, biri yənə birini urup əltürüp koydi. ⁷ Mana, hazır pütün əydikilər dedəklirigə qarxi kopup, inisini əltürginini bizgə tutup bərgin; inisining jenini elip, kətl qilqini üqün biz janqā jan alimiz. Xuning bilənmu miras alqūqini yokitimiz, dəwatidu. Ular xundak qilip yalquz qalqān qoqumni əqürüp, erimgə nə nam nə yər yūzidə əwladmu qaldurqili koymaydu, — dedi.

⁸ Padixah ayalqā: Əyüggə barqin, mən əhwalqā qarap sən toqruluk həküm qikirimən, — dedi.

⁹ Təkoalik ayal padixahqa: I, oqjam padixah, bu ixta gunah bolsa, həmmisi mening bilən atamning jəməti üstidə bolsun, padixah wə uning təhti bilən munasiwətsiz bolsun, — dedi. □

¹⁰ Padixah: Birər kim sanga *bu toqruluk* gəp qilsa, uni mening kəximqā elip kəlgin, u seni yənə awarə qilmaydiqān bolidu, — dedi.

□ **14:9 «bu ixta gunah bolsa,...»** — Musa pəyoqəmbərgə qūxürülgən qanun boyiqə, birsi baxqa birisini bikardin-bikar əltürgən bolsa, əltürülgüqining yeqin uruq-tuqkanlirining uning üqün qisas elix hokuki bar idi («Qəl.» 35:9-34). Birsi birərsini tasadipiyliktin əltürüp koysa, əltürgüqi kixi qətəlgə yaki «panahlik xəhiri»gə qaqsā bolatti. Əmma muxu yərdə padixah xu ayalning tuqkanlirining «qisas elix»tin ibarət qanunluk hokukini tosmaqqi bolidu. Keyin u xuni biliduki, həmmə sözlər pəkət bir təmsildur, halas.

¹¹ Ayal jawab berip: Undaqta padixah Pərwərdigar Hudalirini yad kiloqayla, kanqa kan intikam aloquqilarning oqlumni yokatmasliki uqun, ularning halak kilixioqa yol koymioqayla, — dedi. Padixah: Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənki, Sening oqlungning bir tal qeqi yərgə quxməydu, — dedi.□

¹² Lekin ayal: Dedəkliri oqjam padixahqa yənə bir səzni degili koyoqayla, dewidi, u: Eytqin — dedi. ¹³ Ayal yənə mundak dedi: Əmdi sili nemixka Hudaning həlkiqə xuningoqa ohxax ziyanlik bir ixni niyət kildila? Padixah xu gepi bilən özini gunahkar kilip bekitiwatidu, qunki u əzi palioqan kixini qayturup əkəlmidi. ¹⁴ Dərwəkə həmmimiz qokum əlup, yərgə təkulgən, qaytidin yioqiwaloqli bolmaydiqan sudək bolimiz. Lekin Huda adəmning jenini elixka əməs, bəlki Əz palanoqinini Əzigə qayturup əkilixkə ilaj qilidu.□

¹⁵ Əməliyəttə, mening oqjam padixahqa xu ix toqrisidin səz kiloqli keliximning səwəbi, həlkə meni qorqatti. Lekin dedəkliri: Bu gəpni padixahqa eytay! Padixah bəlkim əz qərisining iltimasini bəja kəltürər, degən oyda boldi. ¹⁶ Qunki padixah anglixi mumkin, qərisini həm oqlumni Hudaning mirasidin təng yokatmaqqi bolqan

□ **14:11 «padixah Pərwərdigar Hudalirini yad kiloqayla...»** — degəning mənisi bəlkim «padixah Pərwərdigarning nami bilən kəsəm kiloqayla...». □ **14:14 «Huda... palanoqinini Əzigə qayturup əkilixkə ilaj qilidu»** — ibranij tilida: «Huda... Əzining palanoqinini Əzidin palandi qaliwərməsligiqə ilaj qilidu» degən səz bilən ipadilididu.

kixining qolidin kutkuzup qalar. □ 17 Xunga dedəkliri, oqjam padixahning sözi manga aramlıq berər, dəp oylidim. Qünki oqjam padixah Hudaning bir pərixtisidək yahxi-yamanni pərək ətküqidur. Pərwərdigar Hudaliri sili bilən billə boləy!

18 Padixah ayaloqa jawab berip: Səndin ətünimənki, mən səndin sorimaqçı boləqan ixni məndin yoxurmiəaysən, dedi. Ayal: Oqjam padixah söz kılsila, dedi.

19 Padixah: Bu gəpliringning həmmisi Yoabning kərsətmisimu, qandak? — dedi. Ayal jawab berip: I, oqjam padixah, silining janliri bilən kəsəm kılimənki, oqjam padixah eytkanliri ongoşimu, soloşimu qaymaydioqan həkikəttur. Dərwəkə silining kulliri Yoab manga xuni tapılap, bu səzlərnı dedəklirining əozioqa saldı.

□ 20 Yoabning bundak kılixı bu ixni həl kılix üqün idi. Oqjamning danalıki Hudaning bir pərixtisiningkidək ikən, zemında yüz berıwatqan həmmə ixlarnı bilidikən, — dedi.

21 Xuning bilən padixah Yoabqa: Maqul! Mana, bu ixqa ıjazət bərdim. Berip u yigit Abxalomni elip kəlgın, dedi.

22 Yoab yərgə yikilip bax urup, padixahqa bəht-

□ **14:16 «Hudaning mirasi»** — xübhısızki, tul hotun wə oşlıoqa (Hudaning birnəqqə dəwr ilgiri Israil həlkining əjdadlırioqa tapxuroqan kərsətmisigə əsasən) («Yə.» 12:7 qatarlıklar) miras qaləqan zeminini kərsıtidu. □ **14:19**

«**Yoabning kərsətmisi**» — ıbraniy tilida: «Yoabning qoli». «**oqjam padixah eytkanliri ongoşimu, soloşimu qaymaydioqan həkikəttur**» — ıbraniy tilida «Bırsı oqjam padixah eytkanlırıdin ongoşimu, soloşimu burulsa, u həkikəttə turmaydu».

bərikət tilidi. Andin Yoab: I oqjam padixah, öz kʉlungning təlipigə ijazət bərginingdin, öz kʉlungning sening aldingda iltipat tapkʉnini bʉgʉn bildim, — dedi.

²³ Andin Yoab kʉzoqʉlip, Gəxuroqə berip Abxalomni Yerusalemoqə elip kəldi. ²⁴ Əmma padixah: — U mening yʉzʉmni kərməy, öz əyigə barsun, degənidi. Xunga Abxalom padixahning yʉzini kərməy, öz əyigə kətti.

²⁵ Əmdi pʉtkʉl Israil təwəsidadə Abxalomdək qiraylik dəp mahtaloqan adəm yok idi. Tapinidin tartip qoqkʉsioqʉqə uningda həq əyib yok idi. ²⁶ Uning qeqini qʉxʉrgəndə (u hər yilning ahirida qeqini qʉxʉrətti; qeqi eoqʉrlixip kətkəqkə, xunga uni qʉxʉrətti), qeqini padixahning «əlqəm taraza»si bilən tartsa ikki yʉz xəkəl qʉkətti. □ ²⁷ Abxalomdin ũq oqʉl wə Tamar isimlik bir kʉz tuoqʉldi. Kʉzi tolimu qiraylik idi.

²⁸ Abxalom padixahning yʉzini kərməy, Yerusalemda toptoqʉra ikki yil toxkʉqə turdi;

²⁹ Abxalom Yoabkə adəm mangdurup, əzini padixahning kəxioqə əwətixini ətʉndi, əmma u kəlgili unimidi. Abxalom ikkinqi kətim uning yenioqə adəm əwətti, ləkin Yoab kelixni halimidi.

³⁰ Xuning bilən Abxalom öz hizmətkarliroqə: — Yoabning meningkigə yandax arpa teriklik bir parqə etizlikʉ bar. Berip uningqə ot koyunglar, dəp buyrudi. Xundək qʉlip, Abxalomning hizmətkarliri Yoabning bu bir parqə etizlikʉqə ot koydi. ³¹ Andin Yoab kʉzoqʉlip Abxalomning

□ **14:26 «ikki yʉz xəkəl»** — 1.4 kilogram boluxi mumkin.

öyigə kirip uningdin: Nemixka hizmətkarliring etizlikiməğa ot koydi! — dəp soridi.

³² Abxalom Yoabka jawab berip: Mana, mən sanga adəm əwətip: Keximəğa kəlsun, andin padixahning keximəğa mangu wakalitən barəuzup uningəğa: Mən nemixka Gəxurdin yenip kəlgəndimən? U yərdə qalsam, yahxi bolattikən, dəp eytkuzmaqci idim. Əmdi padixah bilən didarlaxsam dəymən; məndə kəbihlik bolsa, u meni öltürsun, — dedi.

³³ Xuning bilən Yoab padixahning keximəğa berip, uningəğa bu həwəni yətküzdi. Padixah Abxalomni qakirdi; u padixahning keximəğa kelip, padixahning aldida təzim kəlip bax urdi; padixah Abxalomni səydi.

15

Abxalom padixahka isyan kətüridu

¹ Bu ixlardin keyin Abxalom özigə jəng hərvisi bilən atlarni təyyarlatti həm öz aldida yügüridiəğan əllik əskəni bekitti. ² Abxalom tang səhərdə qəpup, dərwaziəğa baridiəğan yolning yenida turatti. Qəqan birsi dəwayimni kəssun dəp, padixahka ərz tutkili kəlsə, Abxalom uni qakirip: Sən qaysi xəhərdin kəlding, — dəp soraytti. U kixi: Kulung Israilning palanqi kəbilisidin kəldi, desə, ³ Abxalom uningəğa: Mana, dəwayinglar durus wə hək ikən, ləkin padixah tərpidin özigə wakalitən ərzingni anglaxka qoyuləğan adəm

yok, dëytti. ⁴ Andin Abxalom yënə: Kaxki, mən zeminda soraqçı kılinsam'idi, hər kimning ərzi yaki dəwayi bolup, mening qeximoğa kəlsə, uningğa adalət kərsitəttim! — dëytti.

⁵ Birkim uningğa təzim kılqılı aldioğa barsa, Abxalom kəlini uzutup, uni tutup səyətti.

⁶ Abxalom xundak kılıp padixahning həküm qıqırxiqə kəlgən Israilning hər bir adəmlirining kəngüllirini utuwalatti.

⁷ Tət yil ötkəndə, Abxalom padixahqa: Mening Həbronda Pərwərdigarğa iqkən kəsimimni ada kılıxim üqün, xu yərgə berixqa ijasət bərsəng; □ ⁸ qünki kılung Suriyədiki Gəxurda turəqinimda kəsəm iqip: Əgər Pərwərdigar meni Yerusalemoğa kaytursa, mən Pərwərdigarğa ibadət kılımən, dəp eytkənidi, — dedi.

⁹ Padixah uningğa: Tinq-aman berip kəlgin, dewidi, u kəzqılıp Həbronğa kətti.

¹⁰ Ləkin Abxalom Israilning həmmə kəbililirigə məhpiy əlqiləni mangdurup: Burğa awazini angliqininglarda: «Abxalom Həbronda padixah boldi!» dəp elan kilinglar, dedi.

¹¹ Əmdi ikki yüz adəm təklip bilən Abxalom bilən birgə Yerusalemdin barəqənidi. Ular həkikiy əhwəldin bihəwər boləqəqə, saddilik bilən barəqənidi. ¹² Abxalom kurbanlik ötküzgəndə, u adəm əwətip Dawutning məslihətqisi boləqan Gilohluq Ahitofəlni öz xəhəri Gilohdin elip kəldi. Xuning bilən kəst barəqanseri küqəydi, Abx-

□ **15:7 «tət yil ötkəndə...»** — bəzi kona kəqürmilərdə «kiriq yil ötkəndə...» deyilidi. Bu bəlkim kəqürmiqining hataliqidin boləqan.

alomõqa eḡəxkənlər barõqanseri kəpüyüwatatti.

Dawut Yerusalemdin kaqıdu

¹³ Dawutka bir həwərqi kelip: İsrailning adəmlirining kəngülliri Abxalomõqa mayil boldi, — dedi.

¹⁴ Xuning bilən Dawut Yerusalemda uning bilən bolõqan həmmə kul-hizmətkarlıriõqa: Kõrup kaqayli! Bolmisa, Abxalomdin kutulalmaymiz. Ittik ketəyli; bolmisa, u tuyuksiz üstimizgə besip kelip, bizgə bala kəltürüp xəhər həlkini kiliq bisi bilən uridu, dedi.

¹⁵ Padixahning kul-hizmətkarlıri padixahqa: Oõojam padixah nemə bekitsə, xuni qilimiz, dedi.

¹⁶ Xuning bilən padixah pütün ailisidikilərnı elip, qikıp kətti; əmma padixah kenizəkliridin onni ordıõqa qaraxka kõi. ¹⁷ Padixah qikıp kətkəndə həmmə həlk uningõqa eḡəxti; ular Bəyt-Mərhakta turup kaldi. □ ¹⁸ Həmmə hizmətkarlıri uning bilən billə *Kidron ekinidin* ötöwatatti; barlık Kərətiylər, barlık Pələtiylər, barlık Gatliklar, yəni Gat xəhiridin qikıp uningõqa eḡəxkən altə yüz adəm padixahning aldida mangatti. □ ■ ¹⁹ Padixah Gatlik İt-tayõqa: Sən nemixka biz bilən barisən? Yenip berip padixahning kexida turõqin; qünki sən

□ **15:17** «**Bəyt-Mərhak**» — yaki «yiraktiki orda». □ **15:18** «**Kidron dəryasidin**» — bu sözlər ibraniy tekstidə yok, ləkin «ötöwatatti» dēḡən söz bu mənini kərsitidu (23-ayətnı kərüng). Kidron ekinı Yerusalemnıng xərkiy tərıpiḡə yekin bolup, İordan dəryasıõqa mangoqanda unıngdin ötöxi kərək. ■ **15:18** 2Sam. 8:18; 1Pad. 1:38; 1Tar. 18:17

öz yurtungdin musapir bolup palanoqansən. □

²⁰ Sən pəkət tünügünla kəlding, mən bügün qandaxsigə seni özüm bilən billə sərsan qılay? Mən bolsam, nəgə baralisam, xu yərgə barimən. Qerindaxliringni elip yenip kətkin; Hudaning rəhim-xəpkiti wə həkikiti sanga yar boləqay! — dedi. ²¹ Lekin Ittay padixahqa jawab berip: Pərwərdigarning həyati bilən wə oqjam padixahning həyati bilən kəsəm qilimənki, məyli həyat yaki mamat bolsun, oqjam padixah qəyərdə bolsa, kulung xu yərdimu bolidu! — dedi.

²² Dawut Ittayqa: Əmdi sənmu berip *ekindin* ətkin, dedi. Xuning bilən Gatlik Ittay həmmə adəmliri wə uning bilən mangoqan barlik balaqakiliri ətüp kətti. □ ²³ Həmmə həlk ətüwatqanda, pütkül xu yurttikilər qattik awaz bilən yioqlidi. Padixah özimu Kidron ekinidin ətəndə, barlik həlk qəllük təripigə qarap yol aldi.■

²⁴ Wə mana, Zadok bilən Lawiylarmu Hudaning əhdə sandukini kətürüp billə kəldi; ular Hudaning əhdə sandukini yərdə qoydi. Barlik həlk xəhərdin qikip ətüküqə Abiyatar bolsa, qurbanlıqlarni sunup turatti.

□ ²⁵ Padixah Zadokqa: Hudaning əhdə

□ **15:19 «yenip berip padixahning qexida turoqin...»**

— Dawut «padixah» degən səzni ixlitip, Abxalom «yengi padixah»ni kərsitidu. 34-ayətnimu kəring. □ **15:22 «ekindin ətkin»** — bəlki Kidron dəryasidin (23-ayətni kəring). ■ **15:23**

Yh. 18:1 □ **15:24 «Barlik həlk xəhərdin qikip ətüküqə Abiyatar bolsa, qurbanlıqlarni sunup turatti»** — baxqa

birhil tərijimisi: «Barlik həlk xəhərdin qikip ətüküqə Abiyatar saqlap turup, andin ətti».

sandukini xəhərgə yandurup elip kirgin. Mən əgər Pərwərdigarning közlidirə iltipat tapsam, U qoqum meni yandurup kelidu wə U manga əhdə sandukini wə Öz makanini yənə kərgüzidu; ²⁶ lekin U mening tooqramda: Səndin hursənlikim yok, desə, mana mən; U meni qandak kilişni layiğ kərsə, xundak kilsun, — dedi.

²⁷ Padixah kahin Zadokka: Sən aldın kərgüqi əməsmü? Sən wə öz oqlung Ahimaaz wə Abiyatarning oqli Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oqlunglar sanga həmrəh bolup tinq-aman xəhərgə qaytkin. ²⁸ Mana, mən silərdin həwər kəlgüqə qəldiki ötkəllərdə kütüp turay, — dedi.

²⁹ Xuning bilən Zadok bilən Abiyatar Hudaning əhdə sandukini Yerusalemoğa qayturup berip, u yərdə qaldı.

³⁰ Lekin Dawut Zəytun teoioğa qıkkanda, bexini yepip yalang ayaq bolup yioqlawatatti; uning bilən boləqan həmmə həlkning hərberi bexini yepip yioqlap qikiwatatti. ³¹ Birsı kelip Dawutka: Ahitofəlmü Abxalomning kəstige qatnaxqanlar iqidə ikən, dedi. Xuning bilən Dawut dua kilip: I Pərwərdigar, Ahitofəlning məslihetini əhməkənilikkə aylanduroğaysən, dedi.

³² Dawut taqning qokkisiyoğa, yəni adəttə u məhsus Hudağa ibadət kilidioğan jayoğa yətkəndə, Arkilik Huxay toni yirtik, bexioğa topa-qang qeqiloğan həlda uning aldioğa kəldi.

³³ Dawut unioğa: Mening bilən barsang, manga yük bolup qalisən; ³⁴ lekin xəhərgə qaytip berip Abxalomoğa: I padixah, mən bügüngə kədər atangning qul-hizmətkari

boloqandək, əmdi sening kul-hizmətkaring bolay, disəng, sən mən üqün Ahitofəlning məslihətini bikar kıliwetələysən. ³⁵ Mana Zadok wə Abiyatar degən kaħinlarmu xu yərdə sən bilən billə bolidu əməsmu? Padixahning ordisidin nemə anglisang, Zadok bilən Abiyatar kaħinlarəya eytkin. ³⁶ mana, ularning ikki oqli, yəni Zadokning oqli Ahimaaz bilən Abiyatarning oqli Yonatanmu xu yərdə ularning yenida turidu. Hərnemə anglisang, ular arkilik manga həwər yətküzgin — dedi.

³⁷ Xuning bilən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardı; Abxalommu dəl xu qaşda Yerusaleməya kirdi.

16

Dawut Zibadin sowoqatlarni qobul kilidu

¹ Dawut taşning qoqqisidin əmdila ətuxigə Məfiboxətning hizmətkari Ziba ikki yüz nan, bir yüz kixmix poxkili, yüz yazlıq mewə poxkili wə bir tulum xarabni ikki exəkkə artip uning aldiəya qıkti. □

² Padixah Zibaəya: Bularni nemə üqün əkəlding? dedi. Ziba: Exəklərnı padixahning ailisidikilər menixi üqün, nanlar bilən yazlıq miwilərnı oqulamlarning yeyixi üqün, xarabni qəldə hərip kətkənlərnıng iqixi üqün əkəldim — dedi.

³ Padixah: Oşjangning oqli nədə? — dəp soridi. Ziba padixahqa jawab berip: U

□ **16:1 «yüz yazlıq mewə poxkili»** — yaki «yüz ənjür poxkili».

yənila Yerusalemda qaldı, çünki u: Bүgүн Israil jәмәtidikilər atamning padıxahlıqını manga yandırıp beridu, dәp olturidu — dedi. ■

⁴ Padıxah Zıbaqa: Mana Mәfiboxәtning hәmmisi sanga tәwә bolsun, dewidi, Zıba: Mән siligә tәzim qilimән; silining aldirida iltipat tapsam, i oqjam padıxah, — dedi.

⁵ Dawut padıxah Bahurimoqa kәlgәndә, mana Saulning jәмәtidin bolqan, Geraning oqlı Xımәy isimlik bir adәм xu yәrdin uning aldoqa qikti; u bu yaqqa kәlgәq kimdu birini qarawatatti. ■

⁶ U Dawutning özigә wә Dawut padıxahning barlıq hizmetkarlıroqa qarap taxlarnı atti; hәmmә hәlk bilән barlıq palwanlar padıxahning ong tәripidә wә sol tәripidә turatti.

⁷ Xımәy qarap: Yokal, yokal, hәy sән qanhor, iplas! □

⁸ Sән Saulning ornida padıxah boldung, lekin Pәrwәdigar uning jәмәtining qenini sening bexingoqa kayturdi; әmdi Pәrwәdigar padıxahlıqni oqlung Abxalomning qolıqa bәrdi; mana, özüngning rәzilliking sening üstünggә qüxti, çünki sән bir qanhorsән! — dedi.

⁹ Zәruyaning oqlı Abıxay padıxahqa: Nemixqa bu әlük it oqjam padıxahni qarqisun? U yәrgә berip bexini kәskili manga ijazәt bәrgәysән! — dedi. ■

¹⁰ Lekin padıxah: I Zәruyaning oqulliri, mening bilән nemә karinglar? U qarqisa

■ 16:3 2Sam. 19:27 ■ 16:5 1Pad. 2:8 □ 16:7 «hәy sән qanhor, iplas!» — «iplas» ıbraniy tilida: «İblis (Beliyal)ning oqlı». ■ 16:9 1Sam. 24:15; 2Sam. 9:8

qarolisun! Əgər Pərwərdigar uningə, Dawutni qaroliyin, dəp eytkən bolsa, undaқта kim uningə: Nemixқа bundaқ қilisən? — deyəlisun?

¹¹ Dawut Abixayə wə barlıq hizmətkarlıriə: Mana əz puxtumdin boləan oqlum mening jenimni izdigən yərdə, bu Binyamin kixi uningdin artuқrak қilmamdu? Uni qaroliyli qoyuin, qunki Pərwərdigar uningə xundaқ buyruptu. ¹² Pərwərdigar bəlkim mening dərdirimni nəzirigə elip, bu adəmning бүgün meni qaroliəanlirining ornida manga yaxilik yandurar, dedi.

¹³ Xuning bilən Dawut əz adəmliri bilən yolda mengiwərđi. Ximəy bolsa Dawutning uduldiki taql baqlrida mangoqlaq qarəaytti həm tax etip topa-qang qaqtatti.

¹⁴ Padixah wə uning bilən boləan həlқning həmmisi hərip, mənzilgə barəanda u yərdə aram aldi.

Ahitofəlning məslihəti

¹⁵ Əmdi Abxalom barlıq Israillar bilən Yerusalemə kəldi; Ahitofəl uning bilən billə idi.

¹⁶ Dawutning dosti arkilik Huxay Abxalomning qəxiə kəlgəndə, u Abxalomə: Padixah yaxisun! Padixah yaxisun! — dedi.

¹⁷ Abxalom Huxayə: Bu sening dostungə kərsitidiəan himmitingmu? Nemixқа dostung bilən barmiding? — dedi.

¹⁸ Huxay Abxalomə: Yaq, undaқ əməs, bəlki Pərwərdigar wə bu həlқ həmdə Israillarning

həmmisi kimni tallisa, mən uningqa təwə bolay wə uning yenida turimən. ¹⁹ Xuningdin baxqa kimning hizmitidə bolay? Uning oqlining qexida hizmət qilmamdim? Sening atangning qexida hizmət qiləandək, əmdi sening qexingda hizmət qilay, — dedi.

²⁰ Andin Abxalom Ahitofəlgə: Məslihətlixip yol kərsitinglar; kandaq qilsaq bolar? — dedi.

²¹ Ahitofəl Abxalomqa: Atangning ordisoqa qariloqli koyoqan kenizəkliri bilən billə yatqin; xuning bilən pütkül Israil sening özüngni atangqa nəprətlik qiləanliqingni anglaydu; xundak kilip sanga əgəxkənlərnin qolliri küqləndürüldü, dedi.

²² Xuning bilən ular Abxalom üçün ordining əgzisidə bir qedir tikti; Abxalom həmmə Israilning kəzliri aldida öz atisinin kenizəkliri bilən billə boldi.

²³ U künlərdə Ahitofəlning bərgən məslihəti huddi kixi Hudadin sorap erixkən səz-kalamdək həsəblinatti. Uning Dawutqa wə Abxalomqa bərgən həmmə məslihətimu həm xundak qarilatti.

17

Ahitofəlning məslihəti bikar qilinidu

¹ Ahitofəl Abxalomqa: Manga on ikki ming adəmni talliwelixka ruhsət bərsəng, mən bügün keqə kozoqilip, Dawutni qooqlay; ² Mən uning üstigə quxkinimdə u hərıp, qolliri ajiz bolidü; mən uni alakzadə qiliwetimən, xundakla uning

bilən boləqan barlıq həlkə qaçıdu. Mən pəkət padixahnila urup ɵltürimən, ³ andin həmmə həlkni sanga bekindurup qayturimən. Sən izdigən adəm yokalsa, həmmə həlk sening qexingəqə qaytıdu; xuning bilən həmmə həlkə aman-esən qalidu, dedi.□

⁴ Bu məslihət Abxaloməqə wə Israilning barlıq aqsakalliriəqə yaqti, ⁵ lekin Abxalom: Arkilik Huxaynimu qaqiringlar; uning səzinimu anglayli, — dedi.

⁶ Huxay Abxalomning qexiəqə kəlgəndə, Abxalom uningəqə: Ahitofəl mundak-mundak eytti; u degəndək qilaylimu? Bolmisa, sən bir məslihət bərgin, — dedi.

⁷ Huxay Abxaloməqə: Ahitofəlning bu waqıtta bərgən məslihəti yahxi əməs, — dedi.

⁸ Huxay yənə mundak dedi: «Sən atang bilən adəmlirini bilisənəqə — ular palwanlardur, hazır daladiki baliliridin juda qilinqan qixi eyiktək pəyli yaman. Atang bolsa həkikiy jəngqidur, əz adəmliri bilən birgə qonmaydu.

⁹ Mana u hazır bir ətarda ya baxqa bir yərdə məkünəwəloqan bolsa kerək. Mubada u awwal həlkimiz üstigə qüxsə xuni angliqan hərkim: Abxaloməqə əgəxkənlər qiroqinqilikqə uqraptu, — dəydu. □ ¹⁰ U waqıtta hətta xir yürək palwanlarning yürəklirimu su bolup ketidu; qünki pütkül Israil atangning batur ikənlikini,

□ 17:3 «Sən izdigən adəm yokalsa, həmmə həlk sening qexingəqə qaytıdu» — ibraniy tilida: «Barlıq adəmning qaytip kelixi, sən izdigən adəmning jeniəqə barawərdur». □ 17:9 «Mubada u awwal həlkimiz üstigə qüxsə...» — yaki «Dəsləptə həlk(imiz)din nəqqisi yikilip ɵltürülsə,...»

xundaqla uningõja ægæxkænlæringmu palwan ikænlîkîni bilidu. ¹¹ Xunga mæslîhætîm xuki, pût-kûl Israil Dandin tartip Bæer-Xebaõiqæ sen-îng kexingõja tez yioqilsun (ular dengîzdîki qumlar-dæk kœptur!). Sæn özûng ularni baxlap jœnggæ qîkqîn. ¹² Biz uni kœyærdæ tapsak, xæbnæm yergæ qûxkændæk uning üstigæ qûxæyli. Xuning bilæn uning œzi wæ uning bilæn bolõjan kixilærdin heq kimmu qalmaydu. ¹³ Ægær u bir xæhærgæ kiriwalsimu, pût-kûl Israil xu yergæ aroqamqilarni elip kelip, xæhærnî hætta un-îngdîki kîqîk xeõil-taxlarnimu qaldurmay sœræp ækilip, dærya jîloqîsioqæ taxliwetîmîz».

¹⁴ Abxalom bilæn Israilning hæmmæ adæmliri: Arkîlik Huxayning mæslîhæti Ahîtofælning mæslîhætîdin yahxi ikæn, deyixti. Qûnki Pærwærdîgar Abxalomning bexioqæ bala kælsun dæp, Ahîtofælning yahxi mæslîhætîning bikar qîlinixîni bekitkænîdi.

¹⁵ Huxay Zadok bilæn Abiyatar kaqînlarõja: Ahîtofælning Abxalom bilæn Israilning aqsakallirioqæ bærgæn mæslîhæti mundak-mundak, æmma menîng mæslîhætîm bolsa mundak-mundak; ¹⁶ hazîr silær dærhâl adæm æwætîp Dawutka: Bu keqîdæ qelning keqîklirîdæ qonmay, bælkî tez œtûp ketinglar, bolmîsa padîxah wæ uning bilæn bolõjan hæmmæ hæk hâlak boluxî mumkîn, dæp yætküzûnglar — dedi.

¹⁷ U waqîtta Yonatan bilæn Ahîmaaz æn-Rogældæ kûtûp turatti; ular baxqîlarning kœrûp qalmaslîkî üqûn xæhærgæ kîrmîdi; bir dedækning qîkip ularõja hæwær berîxi bekitildi. Ular berîp

Dawut padixahka hawærni yetküzdi.

¹⁸ Lekin bir yax yigit ularni körüp kelip, Abxalomğa döp koydi. Emma bu ikkiylän ittik berip, Bahurimdiki bir adæmning öyigä kirdi. Bu adæmning hoylisida kuduk bar idi; ular xuningğa qüxüp yoxurundi. ¹⁹ Uning ayali kudukning aozioğa yapkuqini yepip üstigä sokuloğan buođdayni tæküp koydi; xuning bilän heq ix axkarilanmidi.

²⁰ Abxalomning hizmetkarliri öygä kirip ayalning kexioğa kelip: Ahimaaz bilän Yonatan kayerdä? — döp soridi. Ayal: Ular eriktin ötüp kätti, dedi. Kælgænler ularni izdöp tapalmay, Yerusalemoğa kaytip kätti.

²¹ Ular kætkændin keyin, bu ikkiylän kuduktin qikip, berip Dawut padixahka hawær bærdi. Ular Dawutğa: Kõpup, sudin etkin; qünki Ahitofæl seni tutux üqün xundak mæslihæt beriptu, — dedi.

²² Xuning bilän Dawut wæ uning bilän bolõan barlik hælq kozoqilip Iordan dæryasidin etti; tang atkuqæ Iordan dæryasidin etmigæn heqkim qalmidi.

²³ Ahitofæl öz mæslihætini qobul qilmioğanlikini körüp exikini tokup, öz xæhiridiki öyigä berip, öyidikilergæ wæsiyæt tapxuroqandin keyin, esilip öliwaldi. U öz atisining kæbrisidä dæpnä kilindi.

²⁴ Xu arilikta Dawut Maḥanaimğa yetip kælgænidi, Abxalom wæ uning bilän bolõan Israilning hæmmæ adæmlirimu Iordan dæryasidin ötüp bolõanidi.

²⁵ Abxalom Yoabning ornida Amasani qoxunning üstigä særdar kiliپ koydi. Amasa

bolsa Yitra isimlik bir Israillik kixining oqli idi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilən yeqinqilik qilqanidi. Nahax Yoabning anisi Zəruiya bilən aqa-singil idi.

²⁶ Israil bilən Abxalom Gileadning zeminida bargah tikti.

²⁷ Dawut Maḥanaimoḡa yetip kəlgəndə, Ammoniylarning Rabbah xəhīridin bolqan Nahaxning oqli Xobi bilən Lo-Dibarlik Ammiəlning oqli Makir wə Rogelimdin bolqan Gileadlik Barzillay degənlər ■ ²⁸ yotqan-kərpə, das, kaqa-kuqa, buqday, arpa, un, komaq, purqak, kizil max, kuruqan purqaklar, ²⁹ həsəl, qaymaq wə qoylarni kəltürüp, kala sütidə qilinqan kurut-irimqik qatarliqlarni Dawut bilən həlkqə yeyix üqün elip kəldi, qünki ular: Xübhīsizki, həlk qəldə hərīp-eqīp, ussap kətkəndü, dəp oyliqanidi.

18

Abxalomning əlüxi

¹ Dawut əzi bilən bolqan həlkni yiqip editlidi wə ularning üstigə mingbexi bilən yüzbexi qoydi.

² Andin Dawut həlkni üq bələkkə bəlüp jənggə qıqardi; birinqi bələkni Yoabning qol astida, ikkinqi bələkni Zəruiyaning oqli, Yoabning inisi Abixayning qol astida wə üqinqi bələkni Gatlik Ittayning qol astida qoydi. Padixah həlkqə:

■ 17:27 2Sam. 19:31, 32; 1Pad. 2:7

Bərhək, mənmu silər bilən jənggə qikimən, dedi.

³ Ləkin həlk: Sili qikmisila, əgər biz kaqsak düxmən bizgə pərwa kılmaydu; hətta yerimimiz əlöp kətsəkmü bizgə pərwa kılmaydu. Qünki əzliri bizning on mingimizgə barawər bolıla. Yahxisi sili xəhərdə turup bizgə həmdəm boluxka təyyar turəyayla, dedi.

⁴ Padixah ularə: Silərgə nemə layik kərünsə, xuni kılimən, — dedi. Xuning bilən həlk yüzdin, mingdin bolup xəhərdin qikiwatkada, padixah dərważining yenida turdi. ⁵ Padixah Yoab bilən Abxay wə Ittayə: Mən üqün Abxaloməya yahxi muamilidə bolup ayanglar, dedi. Padixahning *həmmə sərdarlıriə* Abxalom toərisida xundak tapılıəninida, barlık həlk tapılıəninini anglidi.

⁶ Andin həlk İsrail bilən sokuxkili məydanəya qikti; sokux Əfraimning ormanlıkida boldi.

⁷ U yərdə İsrail Dawutning adəmliridin məəqlup boldi. U küni ular kəttik kiroqin kılini — yigirmə mingi əldi. ⁸ Sokux xu zeminəya yeyildi; ormanlık yəwətkənlər kıliqta əlgənlərdin kəp boldi.

⁹ Abxalom Dawutning əulamliri bilən tuyuksiz uqrixip qaldi; Abxalom əz kəqiriəya minip, qong dub dərhihining kəyuk xahlirining tegidin ətkəndə, uning bexi dərəh xehiəya kəplixip kəlip, u esilip qaldi; u mingən kəqir bolsa aldioya ketip qaldi. □ ¹⁰ Birsı buni kərüp Yoabka həwər

---

□ **18:9 «uning bexi ... kəplixip kəlip, u esilip qaldi»** —İbraniy tilida: «uning bexi ... kəplixip kəlip, u asman-zemin otturisida esilip qaldi».

berip: Mana, mən Abxalomning bir dub dərighidə sanggilap turoqinini kərdüm, dedi.

¹¹ Yoab həwər bərgən adəmgə: Nemə! Sən uni kərüp turup, nemixka uni urup öltürüp yərgə qüxürmiding? Xundak kıləqan bolsang, sanga on kümüx tənggə wə bir kəmər berəttim, — dedi.

¹² U adəm Yoabka: Kolumoqa ming kümüx tənggə təgsimu, kolumni padixaḥning oqlioqa uzatmayttim! Qünki padixaḥning həmmimiz aldida sanga, Abixayoqa wə Ittayoqa: Mening üqün hər biringlar Abxalomni ayanglar, dəp buyruoqinini angliduk. ¹³ Əgər mən öz jənimni təwəkkul kılıp, xundak kıləqan bolsam (hərqandak ix padixaḥtin yoxurun qalmaydu!) sən meni taxlap, düxmining qatarida kərətting, — dedi.

¹⁴ Yoab: Sening bilən bundak deyixixkə qolam yok! — dedi-də, kolioqa üq nəyzini elip dərəhtə sanggilaklik həlda tirik turoqan Abxalomning yürükigə sanjidi. □ ¹⁵ Andin Yoabning yaraql ketürgüqisi boləqan on oqlam Abxalomning qərisigə yioqilip, uni urup öltürdi.

¹⁶ Andin Yoab kanay qaldi; həlk İsrailni qoqlaxtin yandi; qünki Yoab koxunni qekinixkə qakirdi. ¹⁷ Ular Abxalomni ormanliktiki qong bir azgaloqa taxlap üstigə nuroqun taxlarni dəwiləp koydi. İsrailar bolsa qeqip hərbiəri öz

---

□ **18:14 «dərəhtə sanggilaklik həlda tirik turoqan Abxalomning yürükigə sanjidi»** — ibraniy tilida «dərəhning yürükidə sanggilaklik tirik turoqan Abxalomning yürükigə sanjidi» degən sözlər bilən ipadilinidu.

makaniya ketti. □

¹⁸ Abxalom tirik vaqtida padixah wadisida o'ziga bir abidə turuzotganidi. Qunki u: Mening namimni kaldurdiotganotya o'olum yok d'ep, u tax abidini o'z nami bil'en atiotganidi. Xuning bil'en bu tax bugung'e ked'er «Abxalomning yadikari» d'ep atilidu. □

Dawut Abxalomning olumidin hawer tapidu

¹⁹ Zadokning o'qli Ahimaaz Yoabka: P'arwardigar seni duxm'endliringdin kutkuzup sen uqun intikam aldi, d'ep padixahka hawer berixke meni d'arhal mango'uzotqin, — dedi.

²⁰ Lekin Yoab uningotya: Sen bugun hawer b'ermaysen, b'elki baxka bir kuni hawer berisen; padixahning o'qli olgini t'upaylidin, bugun hawer b'ermaysen, dedi.

²¹ Xuning bil'en Yoab Kuxiyotya: Berip padixahka k'erginingni d'ep b'ergin, dedi. Kuxiylik Yoabka t'ezim kilip yugurup ketti. □

²² Lekin Zadokning o'qli Ahimaaz Yoabka y'one: Q'andakla bolmisun bu Kuxiyning k'eynidin yuguruxke manga ijazet b'ergin, — dedi. Yoab: I o'olum, sanga heq'qandak seyunqi b'ergud'ek

---

□ **18:17 «Israillar bolsa keqip h'erbiri o'z makaniya ketti»** — ibranij tilida: «Israillar bolsa keqip h'erbiri o'z qediriotya ketti». □ **18:18 «Mening namimni kaldurdiotganotya o'olum yok...»** — Abxalomning bu se'zidin q'ariotanda, uning uq o'qli (14:27) h'emmisi baldur olg'enedi.

□ **18:21 «Xuning bil'en Yoab Kuxiyotya... dedi»** — «Kuxij»: H'eb'ax, Efiopi'yelik. Efiopi'yelikl'arning bugung'e ked'er uzunotya yuguruxt'e dangki bar.

həwər bolmisa, nemixka yügürüxnı halaysən?
— dedi.

²³ U yənə: Qandakla bolmisun, meni yügürgüzgin, dedi. Yoab uningqa: Mang, yügür, dewidi, Ahimaaz İordan dəryasidiki tüzlänglik bilən yügürüp Kuxiygə yetixip uningdin ötüp kətti.

²⁴ Dawut iqki-taxki dərwazining otturisida olturatti. Kəzətqi dərwazining əgzisidin sepilning üstigə qikip, bexini kətürüp qariwidi, mana bir adəmning yügürüp keliwatqinini kərđi. □

²⁵ Kəzətqi warkırap padıxahqa həwər bərđi. Padıxah: Əgər u yaloqız bolsa uningda qokum həwər bar, dedi. Həwərqi bolsa yeqinlixip keliwatatti. ²⁶ Andin kəzətqi yənə bir adəmning yügürüp kəlgininı kərđi. Kəzətqi dərwaziwəngə: Mana yənə bir adəm yaloqız yügürüp keliwatıdu, — dedi. Padıxah: Bumu həwərqi ikən, dedi.

²⁷ Kəzətqi: Awwalkısining yügürüxi manga Zadokning oqlı Ahimaazning yügürxidək kəründi, — dedi. Padıxah: U yahxi adəm, hux həwər yətküzıdu, — dedi.

²⁸ Ahimaaz padıxahqa towlap: Salam! dəp padıxahqa yüzini yərgə təgküzüp təzim kilip: Olojam padıxahqa ziyan yətkürüxkə kollirini kətürgən adəmlərnı məqlubiyətkə muptıla qılqan Pərwərdigar Hudaliri mubarəktur! —

□ **18:24 «Dawut iqki-taxki dərwazining otturisida olturatti»** — ibraniy tilida «Dawut ikki dərwazining otturisida olturatti». Pərzimizqə «bu ikki dərwaza» xəhərnıng iqki wə taxki qowuqi bolsa kərək.

dedi.□

²⁹ Padixah: Abxalom salamətmu? — dəp soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning quli wə pekirlirini mangduruqanda, pekir kixilərnin gong qalaymiqanqilikini kərdum, lekin nemə ix boləlanlikini bilmidim, — dedi.

³⁰ Padixah: Boldi, buyaqta turup turəqin, dedi. U bir tərəpkə berip turdi.

³¹ Wə mana, Kuxiy yetip kəldi; Kuxiy: Oqjam padixah hux həwərnə angliqayla. Pərwərdigar bəgün asiylik qilip kəzəqəlan həmmisidin silini kətkuzup, ulardin intiqam aldi, dedi.

³² Padixah Kuxiyqə: Yigit Abxalom salamətmu? dəp soridi. Kuxiy: Oqjam padixahning duxmənliri wə silini kəstləxkə kəzəqəlanlarning həmmisi u yigitkə ohxax bolsun! — dedi.

³³ Padixah tolimu azablinip, dərwazining təpisidiki balihaniqə yiqliqan peti qiqti; u mangəq: I oqlum Abxalom! I oqlum, oqlum Abxalom! Kaxki, mən sening ornungda əlsəm bolmasmidi! I Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! dedi.

19

¹ Birsi Yoabkə: Padixah Abxalom uqun yiqlap matəm tutmaqta, dəp həwər bərdi. ² Xuning bilən xu kündiki nusrət həlk uqun musibətə kə aylandi; qunki həlk xu künidə: Padixah əz oqli

□ **18:28 «Salam!»** — (ibraniy tilida «Xalom»)ning mənisi: «Tinqlik! Hatirjəmlik!».

üqün kayoqu-həsərət tartiwatidu, dəp anglidi. ³ U küni həlk sokuxtin keqip hijaləttə qaloqan adəmlərdək, oşrilıqgə xəhərgə kirdi. ⁴ Padixah yüzini yepip: İ, oşlum Abxalom, i Abxalom, mening oşlum, mening oşlum! — dəp qattik awaz bilən pəryad kətürdi.

⁵ Lekin Yoab padixahning öyigə kirip, uning kexioqə kelip: Öz jeningni, oşulliring bilən kızliringning jenini, ayalliringning jeni bilən kenizəkliringning jenini kütquzoqan həmmə hizmətkarlarning yüzini sən bügün hijaləttə qaldurdung! ⁶ Sən özünggə nəprətlinidoqanlarni səyisən, seni səyidoqanlaroqə nəprətlinidoqandək kilisən! Qünki sən bügün sərdarliringni yaki hizmətkarliringni nəziringdə heqnersə əməs degəndək kilding! Qünki bügün Abxalom tirik kelip, biz həmmimiz əlgən bolsaq, nəziringdə yahxi bolattikən, dəp bilip yəttim. ⁷ Əmdi qikip hizmətkarliringning kəngligə təsəliiy bərgin; qünki mən Pərwərdigar bilən kəsəm kilimənki, əgər qikmisang, bügün keqə heq adəm sening bilən qalmaydu. Bu bala yaxliqingdin tartip bügünki künqiqə üstünggə qüxkən hərqandək baladin eoqir bolidu, — dedi.

⁸ Xuning bilən padixah qikip dərwazida olturdi, həmmə həlkqə: Mana, padixah dərwazida olturidu, degən həwər yətküzülgəndə, ularning həmmisi padixahning kexioqə kəldi. Əmma Israillar bolsa həmmisi keqip, öz öyigə qaytip

kætti. □

⁹ Əmdi Israil kəbilisidiki həmmə həlk ovləqlə qilixip: Padixah bizni düxmənlirimizning qolidin azad qiləqan, bizni Filistiylərnin qolidin kutquzəqanidi. Əmma, u hazır Abxalom tūpəylidin zemindin əzini kaquruwatidu.

¹⁰ Ləkin biz üstimizgə padixah boluxka məsih qiləqan Abxalom bolsa jəngdə əldi. Əmdi nemixka padixahni yandurup elip kelixkə gəp qilmaysilər? deyixti. □

¹¹ Dawut padixah Zadok bilən Abiyatar kaşinlarəqa adəm əwətip: Silər Yəhədaning aqsakalliriəqa: *Padixah mundak dəydu:* — Həmmə Israillarning padixahni ordisiəqa kayturup keləyli, deyixkən təliplirining həmmisi padixahning kulikiəqa yətkən yərdə, nemixka silər bu ixta ulardin keyin qalisilər?

¹² Silər mening kərindaxlirim, mening ət-ustihanlirim turup, nemixka padixahni elip kelixtə həmmisidin keyin qalisilər?! — dənglar.

¹³ Wə xundakla yənə Amasaqimu: Padixah mundak dəydu: — Sən mening ət-ustihanlirim əməsməsən? Əgər seni Yoabning ornida mening kəximda daim turidiəqan kəxunning sərdari qilmisam, Huda meni ursun həm uningdin artuk jazalisun — dənglar, — dedi.■

□ **19:8** «...həmmisi kəqip, əz əyigə kaytip kətti» — ibraniy tilida «... həmmisi kəqip, əz qediriəqa kaytip kətti». Muxu ayəttiki «Israillar» Abxaloməqa əgəxkən Israillarni kərsitidu, əlwəttə (ularning kəpinqisi Yəhəda wə Binyamindin bəxka on kəbilidin idi). □ **19:10** «...nemixka padixahni yandurup elip kelixkə gəp qilmaysilər?» — ibraniy tilida «nemixka padixahni yandurup elip kelixkə süküt qilisilər?». ■ **19:13** 2Sam. 17:25

14 Buning bilən u Yəhudadiki adəmləning kəngüllirini bir adəmləning kənglidək əzigə mayil kildi. Ular padixahқа adəm mangdurup: Sən əzüng bilən həmmə hizmətkarliring birgə yenip kelinglar, dəp həwər yətküzdi.

15 Xuning bilən padixah yenip Iordan dəryasiqə kəldi. Yəhudadiki adəmlər padixahni Iordan dəryasidin ətküzimiz dəp, padixahning aldiqə Gilgalqə barqanidi.

16 Bahurimdin qıqqan Binyaminlik Geraning oqli Ximəy aldirap kelip, Yəhudadiki adəmlər bilən qüxüp, padixahning aldiqə qıkti.■

17 Ximəygə Binyamin kəbilisidin ming adəm əgəxti; ular bilən Saulning jəmətidə hizmətkar bolqan Ziba, uning on bəx oqli wə yigirmə hizmətkarimu uningqə qoxulup kəldi; bularning həmmisi Iordan dəryasidin ətöp padixahning aldiqə qıkti.

18 Bir kemə padixahning ihtiyariqə qoyulup, ailə tawabiatlirini ətküzüx üqün uyan-buyan ətöp yürətti. Padixah Iordan dəryasidin ətkəndə, Geraning oqli Ximəy kelip uning aldida yikilip turup □ 19 padixahқа: Oqojam kulliriqə kəbihlik sanimioqayla; oqojam padixah Yerusalemdin qıqqan kündə kullirining kilqan kəbihlikini əslirigə kəltürmigəyla; u padixahning kəngligə kəlmisun. 20 Qünki kulliri əzining gunah kilqinimni obdan bilidu; xunga

■ 19:16 2Sam. 16:5; 1Pad. 2:8 □ 19:18 «Bir kemə padixahning ihtiyariqə qoyulup, ailə tawabiatlirini ... ətöp yürətti» — bəzilər: «Ular əzlrini padixahning ihtiyariqə qoyup, dərya keqikidə ailə tawabiatlirini ... ətöp yürətti» dəp tərijimə kilidu.

mana, mən Yüsüpning jəmätidin həmmidin awwal bögün oqjam padixahni qarxi elixka qiktimmən, — dedi.

²¹ Zəruiyaning oqlı Abixay buni anglap: Ximəy Pərwərdigarning məsih kıləjinini qarəioqan tursa, ölümgə məhkum kılınix lazim bolmamdu? — dedi.

²² Lekin Dawut: I Zəruiyaning oqulliri, siləring mening bilən nemə karinglar? Bögün silər manga qarxi qıkməqimusalər? Bögünki kündə Israilda adəmlər ölümgə məhkum kılınixi kerəkmü? Bögün Israiləqə padixah ikənlikimni bilməymənmu? — dedi. □

²³ Andin padixah Ximəygə: Sən əlməysən, — dedi. Padixah uningəqə kəsəm kildi.

²⁴ Əmdi Saulning nəwrisi Məfiboxət padixahni qarxi aloqlı kəldi. Padixah kətkən kündin tartip saq-salamət qaytip kəlgən kungiqə, u ya put-lirining tirniqini almioqan ya saqilini yasimioqan wə yaki kiyimlirini yumioqanidi. ²⁵ U padixahni qarxi aloqlı Yerusalemdin kəlgəndə, padixah uningdin: I Məfiboxət, nemixka mening bilən barmiding? — dəp soridi. □

²⁶ U: I, oqjam padixah, qulliri aksaq boləqəqə, exikimni tokup, minip padixah bilən billə baray, dedim. Əmma hizmətkarim meni al-dap koyuptu; ²⁷ u yənə oqjam padixahing aldida qullirining oqəyvitini kildi. Lekin oqjam padixah Hudaning bir pərixtisidəktur; xun-

□ **19:22** «...silər manga qarxi qıkməqimusalər?» — ibraniy tilida «...silər manga xəytan bolmaqimusalər?» □ **19:25** «U ... **Yerusalemdin kəlgəndə...**» — yaki, «u ... Yerusalemoqə kəlgəndə...».

ing üqün siligə nemə layiq kərünsə, xuni kılqayla. ■ 28 Qünki atamning jəmätining həmmisi oqjam padixahning aldida ölgən adəmlərdək idi; lekin sili öz kullirini özliri bilən həmdastihan bolqanlar arisida qoydila; mening padixahning aldida pəryad kılqili nemə həkqim bar? — dedi. □

29 Padixah uningqa: Nemixka ixliring toqrisida sözliwerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərləni bəluxiwelinglar, — dedi.

30 Məfiboxət padixahqa: Oqjam padixah aman-esən öz öyigə kəlgəndin keyin, Ziba həmmisini alsimu razimən! — dedi.

31 Gileadlıq Barzillaymu Rogelimdin qüxüp padixahni İordan dəryasidin ötküzüp qoyuxka kelip, padixah bilən billə İordan dəryasidin ötti.

32 Əmdi Barzillay heli yaxanqan bir adəm bolup, səksən yaxka kirgənidi. Padixah Mahanaimda turoqan waqıtta, uni kamdiqan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir kixi idi. ■ 33 Padixah Barzillayqa: Mening bilən barqin, mən səndin Yerusalemda özümningkidə həwər alimən, dedi.

34 Lekin Barzillay padixahqa: Mening birnəqqə künlük əmrüm qaloqandu, padixah bilən birgə Yerusalemqə baramdim? □ 35 Kulliri səksən yaxka kirdim. Yahxi-yamanni yənə

■ 19:27 2Sam. 16:3 □ 19:28 «...atamning jəmätining həmmisi oqjam padixahning aldida ölgən adəmlərdək idi» — mənisi bəlkim, «biz həmmimiz əslidə sening aldingda ölümgə məhkum kılınixka layiq iduk». ■ 19:32 2Sam. 17:27-29; 1Pad. 2:7 □ 19:34 «Mening birnəqqə künlük əmrüm qaloqandu?» — ibraniy tilida «Mening əmrümdiki yillarning künliri qanqidu?» degən sözlər bilən ipadilinidu.

pərk etələymənmu? Yəp-iqkinimning təmini tetalamdim? Yigit nəoımiqilər bilən kiz nəoımiqilərnıng awazını angliyalamdim? Nemixka qulliri oıojam padixaıa yənə yük bolimən? ³⁶ Qulliri pəkət padıxahni İordan dəryasidin ötküzüp andin azrak uzitip koyay degən; padıxah buning üqün nemixka manga xunqə xapaət kərsitidila? ³⁷ Qullirining ölgəndə öz xəhirimdə, atam bilən anamning kəbrisining yenida yetixim üqün qayıtip ketixigə ijasət bərgəyla. Əmdi mana, bu yərdə öz qulliri Kimham bar əməsmu? U oıojam padıxah bilən ötüp barsun, uningə əzlrigə nemə layik kərünsə xuni kıləyla, — dedi.

³⁸ Padıxah: Kimham mening bilən ötüp barsun; sanga nemə layik kərünsə uningə xuni kıləy, xundaqla sən məndin hər nemə sorisang, sanga kılimən, — dedi.

³⁹ Andin həlkning həmmisi İordan dəryasidin ötti, padıxahmu ötti. Andin padıxah Barzillayni səyüp uningə bəht tilidi; Barzillay öz yurtıa yenip kətti.

⁴⁰ Padıxah Gilgalə qıkti, Kimham uning bilən bardı. Yəhudadiki barlık adəmlər bilən İsrailning həlkning yerimi padıxahni dəryadin ötküzüp uzitip koyəanıdi. ⁴¹ Andin mana, İsrailning barlık adəmliri padıxahning kexıa kelip: Nemixka qerındaxlırimiz Yəhudaning adəmliri oırilıqə padıxahni wə padıxahning ailə-tawabiatlırını, xundaqla Dawutka əgəxkən həmmə adəmlərni İordan dəryasidin ötküzüxkə muyəssər bolıdu? — dedi.

⁴² Yəhudaning həmmə adəmliri İsrailning

adamlirigə jawap berip: Qünki padixah bilən bizning tuoqanqilikimiz bar, nemixka bu ix üçün bizdin hapa bolisilər? Biz padixahningkidin bir nemini yidukmu, yaki u bizgə bir in'am bərdimu? — dedi.

⁴³ Israilning adamliri Yəhudaning adamlirigə jawab berip: Kəbilə boyiqə aloqanda, padixahning *on ikki* ülüxtin oni bizgə təwədur, silərgə nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongrak buradərqilikimiz bar. Nemixka bizni kəzgə ilmaysilər? Padixahimizni yandurup elip kelixkə awwal təxəbbus qiloqanlar biz əməsmiduk? — dedi. Əmma Yəhudaning adamlirining sözliri Israilning adamlirining sözliridin tehimu kattik idi.□

20

Xebaning kətürgən isyani

¹ Wə xundak boldiki, xu yərdə Binyamin kəbilisidin, Bikrining oqli Xeba isimlik bir iplas bar idi. U kanay qelip: —

Bizning Dawutta heqkandak ortaq nesiwimiz yok; Yəssəning oqlidin heqkandak mirasimiz

---

□ **19:43 «padixahning on ikki ülüxtin oni bizgə təwədur»** — degən ibarə bəlkim Israilning on kəbilə ikənlikini, Yəhudaning Binyaminni qoxkanda pəxət ikki kəbilə ikənlikini kərsitidu.

yok! I Israil, hərbirliringlar öz öyünglərgə yenip ketinlar, — dedi.□

² Xuning bilən Israilning həmmə adəmliri Dawuttin yenip Bikrining oqli Xebaşa əgəxti. Ləkin Yəhudaning adəmliri İordan dəryasidin tartip Yerusalemlə qə öz padixahşə qing baqlinip, uningə əgəxti. ³ Dawut Yerusalemlə kelip ordışə kirdi. Padixah ordışə qaraxkə koyup kətkən axu on kenizəkni bir öygə kamap koydi. U ularni bakti, ləkin ularə yeqinqilik kilmidi. Xuning bilən ular u yərdə tul ayallardək əlgüqə kamaloqan peti turdi.

⁴ Andin padixah Amasaşə: Üq kün iqidə Yəhudaning adəmlirini qakirip, yioşip kəlgin; özüngmu bu yərdə hazır boləqin, dedi.

⁵ Xuning bilən Amasa Yəhudaning adəmlirini qakirip yioşkili bardı. Ləkin uning undak kilişə padixah bekitkən waqittin keyin qaldi,

⁶ u waqitta Dawut Abixayşə: Əmdi Bikrining oqli Xeba bizgə qüxüridiqan apət Abxalomning qüxürginidin tehimu yaman bolidu. Əmdi oşəngning hizmətkarlırini elip ularni koşlap barəqin. Bolmisa, u mustəhkəm xəhərlərnı igiliwelip, bizdin əzini qaquruxi mumkin, — dedi.

⁷ Xuning bilən Yoabning adəmliri wə Kərašiyələr, Pələtiylər, xundakla barlıq palwanlar uningə əgixip qıkti; ular Yerusalemdin qikişip, Bikrining

□ **20:1 «Bikrining oqli Xeba isimlik bir iplas»** — «bir iplas» ibraniy tilida «Xəytan (Belial)ning bir oqli». **«hərbirliringlar öz öyünglərgə yenip ketinlar»** — ibraniy tilida: «hərbirliringlar öz qedirışə yenip ketinlar».

oqli Xebani qoqliqili bardi. ⁸ Ular Gibeondiki koram taxka yekin kalgandə Amasa ularning aldiqə cıktı. Yoab üstibexiqə jəng libasini kiyip, beligə oqilaplık bir kiliqini askan kəmə bəqliqanidi. U aldiqə mengiwidi, kiliq oqilaptin quxüp kətti.

⁹ Yoab Amasadin: Tinqlikmu, inim? — dəp soridi. Yoab Amasani səyməkqi bolqandək ong qoli bilən uni saqilidin tutti. ¹⁰ Amasa Yoabning yənə bir qolida kiliq barliqioqə dikqət kılmidi. Yoab uning korsiqioqə xundək tıktiki, üqəyliri qıqip yərgə quxti. İkkinqi ketim selixning həjiti qalmioqanidi; qünki u əldi. Andin Yoab bilən inisi Abixay Bikrining oqli Xebani qoqliqili kətti. ■

¹¹ Yoabning oqlamliridin biri Amasaning yenida turup: Kim Yoab tərəptə turup Dawutni qollisa, Yoabka əgəxsun, dəytti.

¹² Əmma Amasa öz qenida yumilinip, yolning ottursida yatatti; uni kərgən həlkning hərbi tohtaytti. U kixi həmmə həlkning tohtioqinini kərüp, Amasaning jəsiti yoldin etizlikka tartip qoydi həm bir kiyimni uning üstigə taxlıdi. ¹³ Jəsət yoldin yətkəlgəndin keyin həlkning həmmisi Bikrining oqli Xebani qoqliqili Yoabka əgəxti.

¹⁴ Xeba bolsa Bəyt-Maakaqdiki Abəlgiqə wə Beriyliklərninq yurtining həmmə yərlirini kezip Israilning həmmə kəbililiridin ətti. *Beriyliklərmu* jəm bolup uningə əgixip bardi.

□ ¹⁵ Xuning bilən Yoab wə adəmliri kelip,

■ **20:10** 1Pad. 2:5 □ **20:14** «**Beriyliklərmu jəm bolup...**»

— yaki «U yərdiki kixilərmu jəm bolup...».

Bəyt-Maakahdiki Abəldə uni muhasirigə aldi. Ular xəhərning qərisidiki sepilning udulida bir istihkam saldi; Yoabқа əgəxkənlərninğ həmmisi kelip, sepilni ərüxkə bazəqanlawatkanda, ¹⁶ Danixmən bir hotun xəhərdin towlap: Kulaq selinglar! Kulaq selinglar! Yoabni bu yərgə qakirip kelinglar, mening uning bilən səzləxməqci boləqinimni uningəya eytinglar, — dedi.

¹⁷ U yəqin kəlgəndə hotun uningdin: Sili Yoabmu? — dəp soridi. U: Xundaq, mən xu, dedi. Hotun uningəya: Dedəklirininğ səzini angliəayla, dedi. U: Anglawatimən, dedi.

¹⁸ Hotun: Konilarda Abəldə məslihət tapqin, andin məsililər həl kəlinidu, degən gəp bar;

¹⁹ Israilning tinq wə məmin bəndiliridin birimən; sili hazır Israildiki ana kəbi qong bir xəhərni harap kəliwatidila; nemixқа Pərwərdigarning mirasini yəkatmaqci bolila? — dedi. □

²⁰ Yoab jawap berip: Undaq ix məndin neri bolsun! Məndin neri bolsun! Mening həqnemini yutuwaləqum yaki yəkatqum yəqtur; ²¹ ix undaq əməs, bəlki Əfraymdiki edirliktin Bikrining oqli Xeba degən bir adəm Dawut padixahқа qarxi qolini kətürüptu. Pəqət uni tapxursanglar, andin xəhərdin ketimən, dedi. Hotun Yoabқа: Mana uning bexi sepildin siligə taxlinidu, — dedi.

□ **20:19 «sili hazır Israildiki ana kəbi qong bir xəhərni harap kəliwatidila»** — «ana kəbi qong bir xəhər» degəninğ mənisi bəlkim, baxқа xəhərlər Abəlgə beqinidu. Baxқа birhil təjimişi «bir xəhər wə Israildiki bir ana boləqunini harab kəliwatidila».

²² Andin hotun öz danalığı bilən həmmə həlkkə məslihet saldı; ular Bikrining oqli Xebaning bexini kesip, Yoabka taxlap bərđi. Yoab kanay qaldı, uning adəmliri xuni anglap, xəhərdin ketip, hər biri öz öyigə kaytti. Yoab Yerusalemoğa padıxahning kexioğa bardı. □

²³ Əmdi Yoab pütkül Israilning koxunining sərdari idi; Yəhoyadaning oqli Binaya bolsa Kərətiylər bilən Pələtiylərninğ üstigə sərdar boldı. ²⁴ Adoniram baj-alwanoğa bax boldı, Ahiludning oqli Yəhoxafat bolsa diwan begi boldı; ²⁵ Xewa katip, Zadok bilən Abiyatar kahin idi; ²⁶ Yairlik Ira bolsa Dawutka has kahin boldı. □

21

Gibeonluqlar kisas soraydu

¹ Əmma Dawutning künliridə uda üç yıl aqarqilik boldı. Dawut uning toqruluk Pərwərdigardin soridi. Pərwərdigar uningoğa: Aqarqilik Saul wə uning kanhor jəmətidikilər səwəbidin, yəni uning Gibeonluqlarni kiroqin kılöinidin boldı, dedi. □

□ **20:22 «xuni anglap... hər biri öz öyigə kaytti»** — ibraniy tilida: «xuni anglap... hər biri öz qediroğa kaytti».

□ **20:26 «Yairlik Ira bolsa Dawutka has kahin boldı»** — yaki «Yairlik Ira bolsa Dawutning bax wəziri boldı». □ **21:1 «Əmma Dawutning künliridə uda üç yıl aqarqilik boldı...»** — 21-24-bablar bəlkim tarihka koxuloğan koxumqə sez bolup, «Samuil (2)»diki yillar arilikida yüz bərgən baxka muhim ixlarni təswirləydu.

² Padixah Gibeonluklarni qakirip, ular bilən sözləxti (Gibeonluklar Israillardin əməs idi, bəlki Amoriylarning bir qaldisi idi. Israil əslidə ular bilən əhdə kılıp kəsəm iqkənidi; ləkin Saul Israil wə Yəhudalarəqə boləqan kizəqinliki bilən ularni öltürüxkə intilgənidi). □ ■

³ Dawut Gibeonluklarəqə: Silərgə nemə kılıp berəy? Mən kandaq kılıp bu gunahni kafarət kılıp yapsam, andin silər Pərwərdigarning mirasiəqə bəht-bərikət tiliyələysilər? — dedi. □

⁴ Gibeonluklar uningəqə: Bizning Saul wə uning jəmətidikilərdin altun-kümüx sorax həkkimiz yok, wə bizning səwəbimizdin Israildin bir adəmnimu əlümgə məhkum kıldurux həkkimiz yok, dedi. Dawut: Silər nemə desənglar, mən xundak kıləy, dedi.

⁵ Ular padixahqə: Burun bizni yokətməqci boləqan, bizni Israilning barliq pasilliri iqidə turəqudək yeri qalmisun dəp, bizni həlak kılıxqə kəstligən həliki kixining, ⁶ həzir uning ərkək nəslidin yəttisi bizgə tapxurup berilsun, biz Pərwərdigarning talliqini boləqan Saulning Gibeah xəhiridə, Pərwərdigarning aldida ularni öltürüp, esip koyayli, dedi. Padixah: — Mən silərgə qəqum tapxurup berimən, dedi.

⁷ Ləkin Dawut bilən Saulning oqli Yonataning Pərwərdigar aldida iquxkən kəsimi wəjidin padixah Saulning nəwrisi, Yonataning oqli

□ **21:2 «Israil əslidə ular bilən əhdə kılıp kəsəm iqkənidi»** — Bu ix «Yəxua» 9-babta hatiriləngən. ■ **21:2** Yə. 9:19 □ **21:3 «... Andin silər Pərwərdigarning mirasiəqə bəht-bərikət tiliyələysilər»** — demək, ularning Israiləqə boləqan bu adiwiti tügəydu.

Məfiboxətni ayidi.■

⁸ Padixah Ayahning kizi Rizpahning Sauloşa tuşup bərgən ikki oşli Armoni wə Məfiboxətni wə Saulning kizi Mikal Məhəlatlik Barzillayning oşli Adriəl üqün bekiwaloşan bəx oşulni tutup, □ ⁹ Gibeonluqlarning kolioşa tapxurdi. Bular ularni dəngdə Pərwərdigarning aldida esip koydi. Bu yəttəylən bir kündə öltürüldi; ular öltürülgəndə arpa ormisi aldidiki künlər idi.

¹⁰ Andin Ayahning kizi Rizpah bəz rəhtni elip, qoram üstigə yeyip saldi. U orma baxlanoşandin tartip asmandin yamoşur qüxkən wəkitkiqə, u yərdə olturup kündüzi kuxlarning jəsətlərnin üstigə qonuxioşa, keqisi yirtkuqlarning ularni dəssəp qəylixigə yol qoymidi.

¹¹ Birs Saulning keniziki, Ayahning kizi Rizpahning kילוanlirini Dawutka eytti.

¹² Xuning bilən Dawut Yabəx-Gileadtikilərnin qəxişə berip, u yərdin Saulning wə uning oşli Yonatanning səngəklirini elip kəldi (Filistiyələr Gilboada Saulni öltürgən künidə ularning jəsətlirini Bəyt-Xandiki məydanda esip qoyoşanidi; Yabəx-Gileadtikilər əslidə bularni xu yərdin oşrilikqə elip kətkənidi). ■

¹³ Dawut Saul bilən uning oşli Yonatanning səngəklirini xu yərdin elip kəldi; ular esip

■ **21:7** 1Sam. 18:3; 20:15, 42; 23:18 □ **21:8** «Saulning kizi Mikal Məhəlatlik Barzillayning oşli Adriəl üqün bekiwaloşan bəx oşul...» — Mikal bəlkim aqisi Mərabning bu bəx oşlini bekiwaloşan (6:23ni, «1Sam.» 18:19ni kəring). Bəzi kona keqürmilərdə «Mərabning Məhəlatlik Barzillayning oşli Adriəl üqün tuşup bərgən bəx oşlini» deyilidu. ■ **21:12** 1Sam. 31:10-13

öltürülgən yəttəylənning səngəklirini yiqitib qoydi, ¹⁴ andin xularni Saul bilən oqli Yonataning səngəkliri bilən Binyamin zeminidiki Zelada, atisi kixning kəbrisi dəpnə qildi. Ular padixah əmr kiləndək qildi. Andin Huda *həlkning* zemin toqruluk dualirini ijabət qildi. □

Filistiylə bilən qayta jəng qilix

1Tar. 20:4-8

¹⁵ Filistiylər bilən Israilning ottursida yənə jəng boldi, Dawut öz adəmliri bilən qüxüp, Filistiylər bilən sokuxti. Əmma Dawut tolimu qarqap kətti; ¹⁶ Rafahning əwladliridin boləqan Ixbi-Binob Dawutni öltürməkqi idi; uning mis nəyzisining eqirliqi üq yüz xəkəl idi; uningə yənə yengi sawut baqlaklik idi. □ ¹⁷ Lekin Zəruiyaning oqli Abixay uningə yərdəmgə kelip Filistiyni kiliqlap öltürdi. Xu küni Dawutning adəmliri uningə kəsəm kilip: Sən yənə biz bilən jənggə qikmiqin! Bolmisa Israilning qiriqi eqüp qalidu, — dedi. ■

¹⁸ Bu ixtin keyin xundak boldiki, Gobta Filistiylər bilən yənə jəng boldi; u waqıtta Huxatlik

---

□ **21:14 «Andin Huda həlkning zemin toqruluk dualirini ijabət qildi»** — «zemin toqruluk dualiri» — demək, kəhətqilikning tügitilixi üqün. □ **21:16 «Rafahning əwladliridin boləqan Ixbi-Binob»** — «Rafahning əwladliri»

həmmisi degüdək yooqan adəmlər idi (18, 20, 22ni kərüng). **«uning mis nəyzisining eqirliqi»** — yaki «uning nəyzining mis bexining eqirliqi». **«300 xəkəl»** — bəlkim 3.5 kilogram idi. **«uningə yənə yengi sawut baqlaklik idi»** — yaki, «uningə yənə yengi bir qorali bar idi». ■ **21:17** Pənd. 13:9

Sibbikay Rafahning əwladidin boləqan Safni ɵltürdi. ■

¹⁹ Gobta yənə bir kətim Filistiylər bilən jəng boldi; u qaəda Bəyt-Ləhəmlik Yairning oəqli Əl-Hanan Gatliq Goliyatning inisini ɵltürdi. Uning nəyzişining sepi bəpkarning hadisidək idi. □

²⁰ Yənə bir jəng Gatta boldi; u yərdə egiz boyluq bir adəm bər idi, kɵllirining altidin barmaklıri, putlirining altidin barmaklıri bolup jəmiy yigirmə tət barmiqi bər idi. U həm Rafahning əwladi idi. ²¹ U Israillarning aldida turup ularni mazaq kildi; ləkin Dawutning akisi Ximiyaning oəqli Yonatan uni ɵltürdi.

²² Bu tət kixi Gatliq Rafahning əwladi bolup, həmmisi Dawutning kɵlida yaki uning hizmətkarlırining kɵlida ɵltürɵldi.

22

Dawutning mədhıyə küyi

Zəb. 18

¹ Pərwərdigar uni bərliq dɵxmənlıridin həm Saul padıxaħning kɵlidin kɵtkuzəqan kɵni, u Pərwərdigarəqa bu kɵyni eytti: —□

■ **21:18** 1Tar. 20:4 □ **21:19** «**Bəyt-Ləhəmlik Yair**» — bəzi kona kəqürɵlmilərdə «Yair» «Yair-Origim» dəp atilidu. «**Goliyatning inisi**» — bəzi kona kəqürmilərdə pəkət «Goliyat» deyilidu. □ **22:1** «**...u Pərwərdigarəqa bu kɵyni eytti**» — Zəbur, 18-küy wə uning izahətliri bilən selixturung.

² U mundak dedi: — Pərwərdigar mening hada teoqim, mening qoroqim, mening nijatkarimdur!

³ Huda mening qoram teximdur, mən Uningoqa tayinimən —

U mening qalkinim, mening kutkuzoquqi mungguzüm,

Mening egiz munarim wə baxpanahim, mening kutkuzoquqimdur;

Sən meni zorawanlardin kutkuzisən! □ ■

⁴ Mədhıyilərgə layıq Pərwərdigaroqa mən nida kilmən,

Xundak kılıp, mən düxmənlirimdin kutkuzulimən;

⁵ Qünki ölümning asarətliri meni qorxiwaldi, Ihlassizlarning yamrap ketixi meni qorkitiwətti; □

⁶ Təhtisaraning taniliri meni qirmiwaldi, Ölüm sirtmaqliri aldimoqa kəldi.

⁷ Kiyinaloqinimda mən Pərwərdigaroqa nida kildim,

Hudayimoqa pəryad kətürdüm;

U ibadəthanisidin awazimni anglidi,

Mening pəryadim Uning kulıqoqa kirdi.

⁸ Andin yər-zemin təwrəp silkinip kətti,

Asmanlarning ulliri dəhxətlik təwrəndi, silkinip kətti;

□ **22:3 «...mening kutkuzoquqi mungguzüm»** — ibraniy tilida «...nijatimning munggüzi». «**Sən meni zorawanlardin kutkuzisən!**» — ibraniy tilida «Sən meni zorawanlıqtin kutkuzisən». ■ **22:3** Ibr. 2:13 □ **22:5 «Ihlassizlarning yamrap ketixi meni qorkitiwətti»** — ibraniy tilida «Ihlassizlarning kıyan-taxkıliri meni qorkitiwətti».

Qünki U oʻzəzəpləndi.

⁹ Uning dimioʻqidin is eryləp turatti,
Aozidın qıkkən ot həmmisini yutuwətti;
Uningdin kəmür qoqliri qıkti;

¹⁰ U asmanlarni engixtürüp egip qüxti,
Puti astida tum karangöuluk idi.

¹¹ U bir kerub üstidə pərwaz kildi,
U xamalning qanatlırida kəründi.

¹² U karangöulukni, xundaqla yioʻilolan sularni,
Asmanlarning koyuk bulutlırini,
Öz ətrapida qediri kildi.

¹³ Uning aldidə turolan yorukluktin,
Otluk qoqlar qikip ötti;

¹⁴ Pərwərdigar asmanda güdürlidi;
Həmmidin aliy Boloquqi awazini yangratti;

¹⁵ Bərhək, U oklırini etip, *düxmənlirimni*
tarkitiwətti;

Qakmaklarni qakturup, ularni kıyqas-sürəngə
saldi;□

¹⁶ Xuning bilən dengizning təkti kərünüp qaldi,
Aləmning ulliri axkarilandi,
Pərwərdigarning tənbihi bilən,
Dimioʻqining nəpisining zərbisi bilən.

¹⁷ U yukiridin kolini uzitip, meni tutti;
Meni uluq sulardin tartip aldi.

¹⁸ U meni küqlük düxminimdin,
Manga əqmənlərdin kutkuzdi;
Qünki ular məndin küqlük idi.

¹⁹ Külpətkə uqriolan künümdə, ular manga
qarxi hujumoa ötti;

□ 22:15 «*bərhək, u ... düxmənlirimni tarkitiwətti*» — ibraniy tilida «bərhək, U ... ularni tarkitiwətti». 18-ayətni kərüng.

Birak Pərwərdigar mening tayanqim idi.

²⁰ U meni kəngri-azadə bir jayoğa elip qıqardi;
U meni kütquzdi, qünki U məndin hursən boldi.

²¹ Pərwərdigar həkqaniylikimoğa qarap manga iltipat kərsətti;

Qolumning həlallikini U manga qayturdi;

²² Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim;

Rəzillik kılıp Hudayimdin ayrilip kətmidim;

²³ Qünki uning barlıq həkümliri aldimdidur;

Mən Uning bəlgilimiliridin qətnəp kətmidim;

²⁴ Mən Uning bilən oqubarsiz yürdüm,

Əzümni gunahtin neri kıldim.

²⁵ Wə Pərwərdigar həkqaniylikimoğa qarap,

Kəz aldida bolğan həlallikim boyiqə kılğanlirimni qayturdi.

²⁶ Wapadar-məhribanlaroğa Əzüngni wapadar-məhriban kərsitisən;

Oqubarsizlaroğa Əzüngni oqubarsiz kərsitisən;

²⁷ Sap dilliklaroğa Əzüngni sap dillik kərsitisən;

Tətürlərgə Əzüngni tətür kərsitisən;

²⁸ Qünki Sən ajiz məmin həlkni kütquzisən;

Birak kəzliringni təkəbbur üstigə tikip,

Ularni xərməndə kilisən;

²⁹ Qünki Sən Pərwərdigar mening qıraoqimdursən;

Pərwərdigar meni baskan qarangoqulukni nurlanduridu;■

³⁰ Qünki Sən arkilik düxmən qoxuni arisidin yügürüp əttüm;

Sən Hodayim arkilik mən sepildin atlap öttüm. □

³¹ Təngrim — Uning yoli mukəmməldur;

Pərwərdigarning sözi sinap ispatlanıqandur;

U Əzigə tayanıqlarning həmmisigə
qalkındur. ■

³² Qünki Pərwərdigardin baxqa yənə kim
ilahtur?

Bizning Hodayimizdin baxqa kim qoram tax-
tur? ■

³³ Təngri mening mustəhkəm qoroqinimdur;

U yolumni mukəmməl, tüp-tüz qilidu;

³⁴ U mening putlirimni keyikningkidək qilidu;

U meni yukiri jaylirimıqə turıquzidu;

³⁵ Qollirimni urux qilixqa ęgitidu,

Xunglaxqa biləklirim mis kamanni kerələydu;

³⁶ Sən manga nijatingdiki qalkanni bərding,

Sening mulayim kəmtərliking meni uluq qildi.

³⁷ Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng qilding,

Mening putlirim teyilip kətmidi.

³⁸ Mən düxmənlirimni qoqlap yokattim,

Ular həlak bolmioquqə həq yanmidim.

³⁹ Kayta turalmioqudək qilip,

Ular ni həlak qilip yanjidim,

Ular putlirim astida yikildi.

⁴⁰ Sən jəng qilixqa küq bilən belimni baqliding;

Sən manga hujum qiloqlanlarni putum astida
egildürdüng;

□ **22:30 «düxmən qoxuni arisidin yęgürüp öttüm»** — «yęgürüp öttüm» degən muxu sözlər «bəsüp öttüm» degən mənini öz iqigə alidu. ■ **22:31** Qan. 32:4; Dan. 4:34; Zəb. 12:6; 119:140; Pənd. 30:5; Wəh. 15:3 ■ **22:32** Qan. 32:39; 1Sam. 2:2; Zəb. 86:8; Yəx. 45:5

41 Dūxmənlirimni manga arqini qilip
qaqquzdung,

Xuning bilən mən manga əqmənlərnı yəqattim.

42 Ular təlmürdi, birəq kütquzidiqan həqkim
yək idi;

Hətta Pərwərdigarəqa qariwidi, Umu ularəqa
javab bərmidi.

43 Mən ularni səkup yərdiki topidək kiliwəttim;
Kəqidiki patqaktək mən ularni qəyliwəttim;

Ularınq üstidin petikdiwəttim.

44 Sən meni həlqimning nizaliridin
kütquzəqansən;

Sən meni əllərninq bəxi boluxqa saklıdinq;

Manga yat boləqan bir həlq hizmitimdə bol-
maqta.

45 Yat əldikilər manga zəiplixip təslim bolidu;

Anglixı bilənla ular manga itət kilidu;

46 Yat əldikilər qüxkünlixip ketidu;

Ular əz istihkamliridin titrigən həlda qikip ke-
lidu;

47 Pərwərdigar həyattur!

Mening Qoram Texim mubarəklənsun;

Nijatim boləqan qoram tax Huda aliydur, dəp
mədhıylənsun!

48 U, yəni mən üqün toluk kisas aloquqi Təngri,

Həlqlərnı manga boysunduroquqidur;

49 U meni dūxmənlirim arisidin qıqarəqan;

Bərək, Sən meni manga hujum kiləqanlardın
yukiri kətürdüng;

Zorawan adəmdin Sən meni kütuldurdung.

50 Muxu səwəblik mən əllər arisida sanga
təxəkkür eytimən, i Pərwərdigar;

Namingni uluqlap küylərni eytimən;■
⁵¹ U bolsa Əzi tikligən padixahqa zor
 kütquzuxlarni beqixlaydu;
 Əzi məsih kılqinioqa,
 Yəni Dawutqa həm uning nəsligə mənggügə
 əzgerməs muhəbbətini kərsitidu.

23

Dawutning ahirki sözliri

¹ Təwəndikilər Dawutning ahirki sözliridur: —
 Yəssəning oqlı Dawutning bexariti,
 Yukiri mərtiwigə kətürülgən,
 Yakupning Hudasi tərəpidin məsihləngən,
 Israilning səyümlük küyqisining bexarət sözliri
 mana: —

² Pərwərdigarning Rohi mən arkililik söz kildi,
 Uning sözliri tilimdidur.

³ Israilning Hudasi söz kildi,
 Israilning Qoram Texi manga xundak dedi: —
 Kimki adəmlərning arisida adalət bilən səltənət
 kilsa,

Kimki Hudadin kərkux bilən səltənət kilsa,

⁴ U kuyax qıkkandiki tang nuridək,
 Bulutsiz səhərdək bolidu,
 Yamoqurdin keyin asman süzük boluxi bilən,
 Yumran maysılar tupraqtin qıkidu, mana u
 xundak bolidu.□

■ 22:50 Rim. 15:9 □ 23:4 «U kuyax qıkkandiki tang nuridək,...» — yaki «kuyax qıkkandək, tang nuridək,...».

⁵ Bərhək, mening öyüm Təngri aldida xundak əməsmu?

Qünki U mən bilən mənggülük əhdə tüzdi,
Bu əhdə həmmə ixlarda mupəssəl həm
mustəhkəmdur;

Qünki mening barlıq nijatlıq ixlirimni,
Həmmə intizarlıqimni,
U bərk urəuzmamdu?□

⁶ Lekin iplaslarning həmmisi tikənlərdək,
Həqkim qolida tutalmioqaqqa, qəriwetilidu.□

⁷ Ularəqa qol uzatquqi özini tēmür qoral wə
nəyzə sepi bilən qorallandurmisa bolmaydu;
Ular həman turoqan yeridə otta
kəydürüwetilidu!

Dawutning palwanliri

1Tar. 11:10-47

⁸ Dawutning palwanlirining isimliri
təwəndikidək hatiriləngəndur: —
Tahkimonluk Yoxəb-Baxsəbət sərdarlarning
bexi idi. U bir qətimlik jəngdə nəyzə oynitip,
səkkiz yüz adəmni öltürgənidi.□

□ **23:5 «Bərhək, mening öyüm Təngri aldida xundak əməsmu? Qünki U mən bilən... əhdə bərđi»** — baxqa birhil tərjimisi: «Mening öyüm Təngri aldida xundak bolmisimu, lekin U mən bilən... əhdə bərđi». □

□ **23:6 «iplaslarning həmmisi»** — ibraniy tilida: «Belial (Xəytan)ning oqullirining həmmisi».

□ **23:8 «U bir qətimlik jəngdə nəyzə oynitip, səkkiz yüz adəmni öltürgənidi»** — kona kəqürülmilərnin kəpinqisidə: «Uning baxqa ismi «Əznilik Adino»; qünki u bir qətimdila səkkiz yüz adəmni öltürgənidi» deyilidu. Biz muxu yərdə grek tilidiki («LXX») tərjimisigə əgiximiz («1Tar.» 11:11ni kərüng).

⁹ Keyinkisi Ahohiy Dodoning oqli Əliazar idi; Filistiyələr yiqilip jəng qilməqəi boldi; xu waqıtta Dawut wə uningəyə həmrəh bolup qıkkən üq palwan ularni jənggə qakirdi; Əliazar xu üqtin biri idi. Lekin Israillar qekindi; □ ¹⁰ u kəzəzilip, taki beliki telip, qəli kiliqqa qarlixip qəloquqə Filistiyələri kirdi. U küni Pərwərdigar Israillarni qəng nusrətkə erixtürdi. Həlk uning qəxiqə qaytkanda pəqət olja yiqix ixila qəloqanidi.

¹¹ Wə uningdin keyinkisi Hərarlik Agiyning oqli Xammah idi. Bir küni Filistiyələr qəxun bolup yiqiloqanidi; yəkin ətrapta qəyuk əskən bir kizil maxlik bar idi. Kixilər Filistilərnin aldidin qəqqanidi, □ ¹² Xammah bolsa kizil maxlik oturisida məzmut turup, uni qəoqdap Filistiyələri kirdi; xuning bilən Pərwərdigar *Israillaroqə* qəyət zor nusrət ata qildi.

¹³ Orma waqtida ottuz yolbaxqi iqidin yənə üqi Adullamning qəriqə quxup, Dawutning yeniqə kəldi. Filistiyələrnin qəxuni Rəfayim wadisiqə bargah kuroqanidi; ¹⁴ u qəoqda Dawut qəroqanda idi, Filistiyələrnin qarawulqəi bolsa Bəyt-Ləhəmdə idi. ¹⁵ Dawut ussap: Ah, birsi manga Bəyt-Ləhəmnin dərwasisining yenediki kuduktin su əkilip bərgən bolsa yahxi bolatti! — dewidi, ¹⁶ bu üq palwan Filistiyələrnin ləxkərgəhidin bəsüp ötüp, Bəyt-Ləhəmnin dərwasisining yenediki kuduktin su

□ **23:9** «...Ahohiy Dodoning oqli...» — yaki «...Ahohining nəwrisi, Dodoning oqli,...» □ **23:11** «**Bir küni Filistiyələr qəxun bolup yiqiloqanidi**» — baxqa birhil təjmisini: «Bir küni Filistiyələr Lehi (yezisi)da yiqiloqanidi».

tartti wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin iƣkili unimidi, bəlki suni Pərwərdigarəa atap təküp: ¹⁷ — I Pərwərdigar, bundaƣ ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmning əz həyatıəa təwəkkul ƣilip berip əkəlgən bu su ularning ƣeniəa ohxax əməsmu! — dedi. Xuning üqün u iƣixkə unimidi. Bu üq palwan ƣiloƣan ixlar dəl xular idi. ¹⁸ Zəruiyaning oəqli Yoabning inisi Abixay bu üqining bexi idi. U üq yüz adəm bilən ƣarxilixip nəyzisini piƣiritip ularni əltürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iƣidə nami ƣiƣƣanidi. ¹⁹ U bu üqəylənniing iƣidə əng hərmətliki idi, xunga ularning bexi idi; lekin u awwalki üqəyləngə yətməytti.

²⁰ Yəhəyadaning oəqli Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp ƣaltis ixlarni ƣiloƣan. U Moabiy Ariəlning ikki oəqlini əltürgən. Yənə ƣar yaəƣan bir küni azgaloəa ƣüxüp, bir xirni əltürgənidi. □ ²¹ U həm küqtünggür bir misirliƣni əltürgənidi. Misirliƣning ƣolida bir nəyzə bar idi, lekin Binayaning ƣolida bir həsila bar idi. U misirliƣning ƣolidin nəyzisini tartiwelip, əz nəyzisi bilən uni əltürdi. ²² Bu ixlarni Yəhəyadaning oəqli Binaya ƣiloƣan bolup, u üq palwan arisida nam ƣiƣarəanidi. ²³ U ottuz yolbaxƣi iƣidə hərmətlik idi. Lekin u awwalki üq palwanəa yətməytti. Dawut uni əzining pasiban begi ƣildi.

²⁴ Ottuz yolbaxƣi iƣidə Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlik Dodəning oəqli Əl-Hənan bar

---

□ **23:20 «U Moabiy Ariəlning ikki oəqlini əltürgən»** — yaki «U Moabtiki ikki xirdək kixini əltürgən».

idi. ²⁵ *Buningdin baxka*: Ҳародлуқ Хаммаҳ, Ҳародлуқ Елика, ²⁶ Патлиқ Ҳөлөз, Тəкоалиқ Иккəхнинг оғли Ира, ²⁷ Анатотлуқ Абиезəр, Ҳуҗатлиқ Мибоннай, ²⁸ Аһоһлуқ Залмон, Нитофатлиқ Маһарай, ²⁹ Нитофатлиқ Баанаһнинг оғли Ҳөлəб, Биняминлардин Гибеаһлиқ Рибайнинг оғли Иттай, □ ³⁰ Пиратонлуқ Биная, Гаах вадилридин Ҳиддай, ³¹ Арбатлиқ Аби-Албон, Барһумлуқ Азмавəт, ³²⁻³³ Хаалбонлуқ Əлияһба, Яахəннинг оғуллари, Ҳарарлиқ Хаммаһнинг *оғли* Йонатан, Ҳарарлиқ Ҳарарнинг оғли Аһиям, □ ³⁴ Маакатий Аһасбайнинг оғли Əлифəлəт, Гилонлуқ Аһитофəлнинг оғли Елиям, ³⁵ Кармəллиқ Ҳəзрай, Арбиллиқ Парай, ³⁶ Зобаһдин болоан Натаннинг оғли Игал, Гадлиқ Банни, ³⁷ Аммоний Зəлəк, Бəəротлуқ Наһарай (у Зəруиyaning оғли Yoabning yaraq кəтүргүқиси idi), ³⁸ Йитриллиқ Ира, Йитриллиқ Гарəб ³⁹ wə Ҳиттий Уриya қатарлиқлар болуп, уларнинг һəммиси ottuz yəттə kixi idi. □

24

Dawutning Israilarni royhətkə elix gunahı *1Tar. 21*

□ **23:29 «Баанаһнинг оғли Ҳөлəб»** — yaki «Баанаһнинг оғли Ҳөлəд». □ **23:32-33 «Ҳарарлиқ Хаммаһнинг оғли Йонатан»** — ибраний тилида «оғли» дегəн сəз тeпilmayду. Йонатаннинг Хаммаһ (Ҳаги) билən болоан мунасивити «1Tar.» 11:34дин кəрүлиду. □ **23:39 «... wə Һиттий Уриya қатарлиқлар болуп, уларнинг һəммиси ottuz yəттə kixi idi»** — бу тизимликтə Yəһудий əмəслəрдин бирнəqqиси бар — мəсилən Аммонлуқ Зəлəк, Һиттий Уриya wə Моаблиқ Йитма бар.

¹ Pərwərdigarning oʻzicipi Israiloʻga yənə qozoqaldi. Xuning bilən U ularni jazalax üqün Dawutni qozoqiwidi, u adəm qikirip, ularoʻga: — Israillar bilən Yəhūdaliqlarning sanini al, dedi. □

² Padixah öz yenida turoqan qoxun sərdari Yoabka: Baroqin, Dandin tartip Bəər-Xebaotiqə Israilning həmmə kəbililirining yurtlirini kezip, həlkni sanap qikqin, mən həlkning sanini biləy, dedi.

³ Yoab padixahka: Bu həlk hazır məyli qanqilik bolsun, Pərwərdigar Hudaying ularning sanini yüz həssə axuroqay. Buni oqjam padixah öz kəzi bilən kərgəy! Lekin oqjam padixah nemixka bu ixtin hux bolidikin? — dedi. □

⁴ Əmma Yoab bilən qoxunning baxka sərdarliri unimisimu, padixahning yarliqi ulardin küqlük idi; xuning bilən Yoab bilən qoxunning baxka sərdarliri Israilning həlkini sanioqili padixahning kexidin qikti. ⁵ Ular Iordan dəryasidin oʻtup Yaazərgə yekin Gad wadisida Aroərdə, yəni xəhəarning jənub tərpidə bargah tikti. ⁶ Andin ular Gileadka wə Tahtim-Hodxining yurtioqa kəldi. Andin Dan-Yaanoqa kelip aylinip Zidonoga bardı. ⁷ Andin ular Tur degən qoroqanlik xəhərgə, xundakla Hıwiylar

□ **24:1** «**Huda** ularni jazalax üqün Dawutni qozoqiwidi, u ...: — Israillar bilən Yəhūdaliqlarning sanini al, dedi» — xübhisizki, Dawut əsli xu niyəttə idi. Məqsiti bəlkim öz uluqlukini kərsitix yaki xuningoqa ohxax təkəbburluk niyiti bolsa kerək. Pərwərdigar Israiloʻga oʻzicipini kərsitix üqün, Dawutning bu yaman ixni qilixioqa yol qoydi. □ **24:3** «**Lekin oqjam padixah nemixka bu ixtin hux bolidikin?**» — oʻləlitə ix xuki, hətta Hudadin qorqmaydioqan Yoabtək bir kixi bu ixning Hudaoga yaqmaydioqanlikini bilidu.

bilən Kanaaniylarning həmmə xəhərlirigə kəldi; andin ular Yəhuda yurtining jənub tərəpigə, xu yərdiki Bəər-Xəbaşiqə bardı. ⁸ Xundak kılıp ular pütkül zeminni kezıp, tokkuz ay yigirmə kün ötkəndin keyin, Yerusalemoğa yenip kəldi.

⁹ Yoab padixahka həlkning sanini məlum kılıp: Israilda kiliq kətürələydiqan baturdin səkkiz yüz mingi, Yəhudada bəx yüz mingi bar ikən, dedi.

¹⁰ Dawut həlkning sanini aloqandin keyin, wijdani azablandı wə Pərwərdigarğa: Bu kılənim eoqir gunah boluptu. I Pərwərdigar, qulungning qəbihlikini kətürüwətkəysən; qünki mən tolimu əhməkanilik kıptimən, dedi. □

¹¹ Dawut ətigəndə turəanda Pərwərdigarning səzi Dawutning aldin kərgüqisi boləan Gad pəyoələmbərgə kelip:

¹² — «Berip Dawutka eytkin, Pərwərdigar: — Mən üq *bala-qazani* aldingoğa koyimən, ularning birini tallıwaləqin, mən xuni üstünggə qüxürimən, dəydu — degin» — deyildi.

¹³ Xuning bilən Gad Dawutning qəxiqə kelip buni uningə dedi. U uningə: «Yəttə yiləiqə zeminigda aqarqilik sanga bolsunmu? Yaki düxmənliring üq ayəiqə seni qoqlap, sən ulardin qaqamsən? Wə yaki üq künigəiqə zeminigda waba tarkalsunmu? Əmdi sən obdan oylap, bir nemə degin, mən meni əwətküqigə

□ **24:10 «Dawut həlkning sanini aloqandin keyin, wijdani azablandı... tolimu əhməkanilik kıptimən, dedi»** — «həlkni sanaktin ötküzüx» degən gunah toqruluk «qoxumqə səz»imizdə azraq tohtilimiz.

nemə dəp jawap berəy?» — dedi.

¹⁴ Dawut Gadqa: Mən tolimu tənqliktə qaldim! Səndin ətünəyki, biz Pərwərdigarning qolioqa qūxəyli; qūnki Uning rəhimdilliki zordur; insanning qolioqa pəkət qūxūp qalmioqaymən! — dedi.

¹⁵ Xuning bilən Pərwərdigar ətigəndin tartip bekitilgən waqitkiqə waba qūxūrdi. Dandin tartip Bəər-Xebaşiqə yətmix ming adəm əldi.

¹⁶ Əmdi pərixətə qolini Yerusalemoqa uzutup xəhərnəni həlak qilay degəndə, Pərwərdigar eoqir həkūmidin puxayman kilip, həlkni həlak qiliwatқан Pərixtigə: Əmdi boldi qiloqin; qolungni yioqin, — dedi. U waqitta Pərwərdigarning Pərixtisi Yəbusiy Arawnahning haminiyning yenida idi.□

¹⁷ Dawut həlkni yokitiwatқан pərixтини kərgəndə Pərwərdigarqa: Mana, gunah qiloqan mən, kəbihlilik qiloquqi məndurmən. Lekin bu qoylar bolsa nemə qildi? Sening qolung mening üstūmgə wə atamning jəmətinəning üstigə qūxsun! — dedi. □

Dawut hamanni setiwelip qurbangah quridu

¹⁸ Xu kuni Gad Dawutning kexioqa kelip uningqa: Berip Yəbusiy Arawnahning haminiy Pərwərdigarqa atap bir qurbangah yasioqin, dedi.

□ **24:16 «Pərwərdigarning Pərixtisi»** — bu alahidə xəhs toqruluk bizning «Təbirlər»imizni kəring. □ **24:17 «Lekin bu qoylar bolsa nimə qildi?»** — «bu qoylar» Hudaning həlkini kərsitidu.

19 Dawut Gadning sözi boyiqə Pərwərdigar buyruoqandək kildi.

20 Arawnah qarap padixah bilən hizmətkarlarning öz tərpiyə keliwatqinini kərüp, aldioğa qikip padixahning aldida yüzini yərgə təkküzüp, təzim kildi. 21 Arawnah:

«Ojoram padixah nemə ix bilən kullirining aldioğa kəldilikin? — dəp soridi. Dawut: Həlkning arisida wabani tohtitix üqün, bu hamanni səndin setiwelip, bu yərdə Pərwərdigarğa bir qurbangah yasioqili kəldim, — dedi.

22 Arawnah Dawutğa: «Ojoram padixah əzliri nemini halisila xuni elip qurbanlik kilsila. Mana bu yərdə keydürmə qurbanlik üqün kalilar bar, otun kilixğa haman tepidioğan tirnilar bilən kalilarning boyunturuqliri bar. 23 I padixah, buning həmmisini mənki *Arawnah* padixahğa təkdim kilay, dedi. U yənə padixahğa: Pərwərdigar Hudaliri silini qəbul kilip xəpəət kərsətkəy, dedi.

24 Padixah Arawnahğa: «Yaq, qandakla bolmisun bularni səndin öz nərhidə setiwalmisam bolmaydu. Mən bədəl təliməy Pərwərdigar Hodayimoğa keydürmə qurbanliklarni hərgiz sunmaymən, — dedi. Andin Dawut haman bilən kalilarni əllik xəkəl kümüxkə setiwaldi.□

25 Andin Dawut u yərdə Pərwərdigarğa bir qurbangah yasap, keydürmə qurbanliklar bilən inaklik qurbanlikliri kildi. Pərwərdigar zemin üqün kiloğan dualarni qəbul kilip, waba Israilning arisida tohtidi.

□ 24:24 «əllik xəkəl» — bəlkim 600 gram ətrapida idi.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5